

Proletari din toate țările, uniți-vă!

FLACĂRA

50

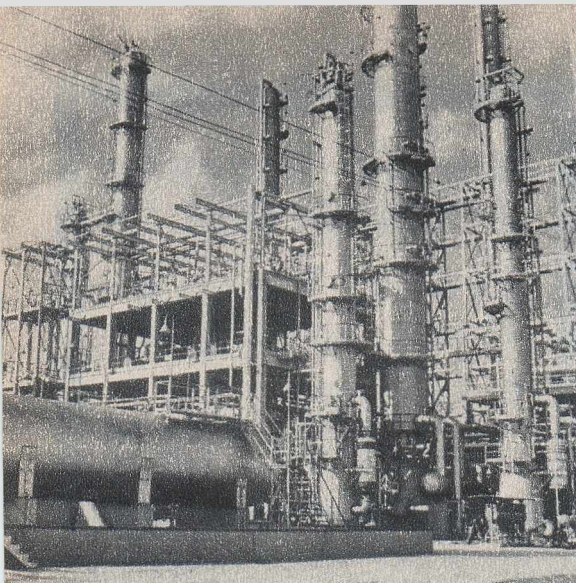
MUZICA UȘOARĂ?
O PROBLEMĂ GREA (II)

Jules Verne:
start spre Lună

E TIMPUL
SĂ NE GÎNDIM
LA REVELION

Anul XIV nr. 50 (550) — 11 decembrie 1965

benzen, toluen, xileni

La rafinaria din oraşul Gheorghe Gheorghiu-Dej a fost dat recent în funcţiune un nou important obiectiv al industriei noastre petroliere: Complexul de reformare catalitică şi de extracţie a aromatelor. Noua instalaţie reprezintă o contribuţie de seamă la valorificarea superioară a ţiteiului şi lărgirea bazei de materii prime din domeniul petrochimiei. Complexul va prelucra anual 600 000 tone benzine furnizate de rafinăriile din Moldova şi din care se vor obţine produse superioare: benzine cu cifre octanice ridicate, benzen, toluen, xileni şi importante cantităţi de gaze, valoroase materii prime cu multiple utilizări în industria petrochimică.

Mihai PÎRGARU

curier

orizont carbonifer

Minele din Valea Jiului au anunţat îndeplinirea planului şesenal. În legătură cu acest succes, care situează exploatarea din Valea Jiului în fruntea celorlalte bazine carbonifere ale ţării, „Curierul” oferă cititorilor săi câteva amănunte. Frunţase prin tradiţie, colectivele exploatarilor au obţinut permanent sporuri de producţie. În cursul acestui an, de exemplu, au fost date peste prevederi circa 800 000 tone de minereu cocsificabil şi energetic. Brigăzi ca acelea conduse de Aurel Cristea de la Aninoasa, Sabin Ghioancă de la Lupeni, Ion Cişlaru de la Petrila, Constantin Sorescu de la Uricani şi alţii au ajuns să extragă zilnic 7-10 tone carbune pe fiecare post de miner. În total, în actualul şesenal producţia de carbune din Valea Jiului a înregistrat o creştere de circa 50 la sută faţă de realizările anilor 1955-1959. La baza tuturor acestor realizări se află permanenta preocupare pentru folosirea cu randament sporit a utilajelor moderne cu care au fost înzestrate minele, introducerea tehnicii noi de minerit şi perfecţionarea calificării minerilor.

Dezvoltarea producţiei Văii Jiului se înscrie în contextul măsurilor luate pe plan naţional şi care urmăresc completarea cu carbune a necesarului de energie primară a economiei şi utilizarea pe scară mai largă în scopuri

energetice a combustibililor inferiori. Urmărindu-se această linie, în cursul ultimilor ani, concomitent cu deschiderea unor noi mine, s-a obţinut o importanţă concentrare a producţiei pe complexe miniere; s-au introdus pe scară mai largă tehnica modernă, instalaţiile şi utilajele perfecţionate. Ridicarea standardului tehnic al producţiei a avut ca urmare îmbunătăţirea principalilor indicatori economici. Comparativ cu anul 1959, nivelul producţiei de carbune a crescut cu patru milioane tone, productivitatea a sporit cu 45,8 la sută, consumul de lemn de mină s-a redus cu 20 mc la mie de tone, iar preţul de cost a scăzut cu 22,3 la sută. Toate acestea au contribuit în esenţă la înregistrarea unui ritm de creştere a producţiei naţionale de energie primară mai accentuat decât al altor ţări şi la lichidarea rămănişii noastre în urmă faţă de indicele mondial privitor la consumul de energie primară pe locuitor.

În ce priveşte perspectivele de viitor, rezervele de care dispunem permit continua sporire a extracţiei. În comparaţie cu anul acesta, în 1970 volumul de minereu scos la suprafaţă va fi mai mare cu 170-180 la sută, iar în 1975 cu 260-336 la sută. Producţia respectivă, care se încadrează în tendinţa mondială de a recurge la folosirea în viitor pe scară largă a cărbunului în energie, implică ritmuri anuale de creştere de 12 la sută în perioada 1966-1970 şi de 8,6 la sută între anii 1971 şi 1975. Aceste ritmuri sînt superioare nu numai actualului şesenal, ci şi prevederilor respective pe plan mondial. Cea mai mare parte a sporului de producţie va fi obţinută prin construirea de mine şi cariere noi, printre care acelea de la Poroseni, Livezeni, Bărbăteni, Hobiceni, Tismana, Valea Jiului şi Albani, dotate cu utilaje de cel mai înalt nivel tehnic şi instalaţii pentru asigurarea unui deosebit grad de securitate a muncii. Vom fi martori, în cincinalul care începe, ai unui proces de schimbare esenţială a structurii consumului de carbune. Acesta îşi va păstra rolul avut în fabricarea cocsului, dar îl va pierde pe acela de combustibil feroviar şi industrial, devenind una dintre sursele de bază pentru producerea energiei electrice.

G. BRĂTESCU

motoare unse... cu aer

Motoarele care funcţionează cu turaţii mari înlînesc, de regulă, o dificultate greu de învins: temperaturile joase şi cele ridicate care provoacă îngroşarea sau suprafluidizarea uleiului lubrifiant. Aşa s-a ajuns, începînd din 1950, la cercetările pentru înlocuirea uleiului cu... aer, care pe lângă faptul că e mai indiferent la variaţiile de temperatură, reduce coeficientul de frecare, precum şi încălzirea motorului (ceea ce înseamnă posibilitatea de a se realiza turaţia maximă prevăzută în proiect).

Cercetătorii de la Institutul de mecanică fluidă al Academiei noastre au realizat experimental o serie de motoare pe baza acestui principiu nou, printre care enumerăm: o turbină „unsă” cu aer, un motor electric de 7 kW, lagăre plane ce alunecă pe „perne de aer” etc. De curînd, la o întreprindere textilă din ţară a fost pus în funcţiune un astfel de motor ce funcţionează cu succes.

P. PETCU

pentru gurmanzii craioveni

Se pare că în acest an gospodarii craioveni din sectorul alimentaţiei au înţeles mai bine rostul acţiunilor din cadrul „Lunii preparatelor culinare”. Acest lucru se vede de la început de la informarea publicului consumator, vie şi atractivă, şi terminînd cu excelenţa expoziţiei cu vinzare de la restaurantul „Oltenia”. Expoziţia aceasta, reprezentînd munca tinerilor bucătari ai T.A.P.L. Craiova, confirmă faima bucătăriei tradiţionale oltenesti şi, în acelaşi timp, demonstrează receptivitatea la noutăţile în materie de artă culinară, fie că e vorba de preparate din peşte sau carne, fie că e vorba de aperitive şi salate savante şi cu gust gamisite. Vizitatorii expoziţiei au primit chestionare-tip cu ajutorul cărora s-a întreprins un concludent sondaj al preferinţelor consumatorilor. Conducerea T.A.P.L. din Tg. Jiu, Turmu-Severin şi Caracal, invitate la deschiderea expoziţiei, au avut un bun prilej de preluare a unei experienţe bogate.

Carol BORA

in cîmpia dunării...

În raionul Turmu-Măgurele, în plină cîmpie a Dunării, au fost descoperite de curînd — şi cu totul întimplător — urme de viaţă din timpuri foarte vechi. Este vorba, mai întâi, de scoaterea la lumină, cu prilejul unor lucrări agricole efectuate în comuna Slobozia-Mîndra, a unei uneelte de muncă aparţinînd omului din paleoliticul superior: un ciocan de piatră lung de 12 centimetri şi găurit la mijloc pentru a putea fi folosit astfel şi cu miner. Vechimea lui poate fi apreciată la 10 000-15 000 ani.

Concomitent cu descoperirea de la Slobozia-Mîndra, în altă parte a aceluiaşi raion (în comuna Liţa), a mai ieşit la lumină tot cu prilejul unor săpături — de data aceasta pentru o construcţie — încă o unealtă similară, datînd din aceeaşi perioadă amintită mai sus.

Ambele piese au fost aduse la Turmu-Măgurele unde, împreună cu alte obiecte străvechi descoperite pe teritoriul raionului, vor face parte din colecţiile viitorului muzeu local de istorie.

Alte urme ale trecutului, mult mai apropiate însă (secolul XVI), au fost descoperite recent chiar la marginea oraşului Turmu-Măgurele. În cartierul Odaia, un locuitor a nimerit cu plugul, în timp ce ara, într-un vas de ceramică conţinînd 180 monede turceşti de bronz, dintre care 150 piese sînt în perfectă stare.

F. URSEANU

meteorologul automat

Se ştie că prognoza vremii se bazează pe interpretarea datelor furnizate de un mare număr de „informatori” meteorologici şi că adesea condiţiile în care aceştia sînt nevoiţi să lucreze sînt deosebit de grele. Numai că şi în această materie automatizarea şi-a spus cuvîntul. În ţara noastră au fost instalate în ultima vreme staţii meteorologice automate, a căror funcţionare este cât se poate de simplă. La anumite ore, prestabilite, ele transmit prin cablu telefonic datele înregistrate; solicitarea se face prin formarea unui obişnuit

număr de telefon. Pînă acum există doar cîteva staţii meteorologice automate. Prin în ordinea vechimii se află în comuna Fundata de lîngă Braşov. Altele, în întregire de construcţie românească funcţionează în Munţii Pitrosu, Cozia, Rodnei, Parîi şi Tuşuiatu. Cea mai recentă staţie a fost instalată lîngă Ploieşti. În viitorul apropiat reţeaua lor va fi extinsă completată cu un alt auxiliu preţios în cercetarea meteorologică: pluviometrul care transmite date tot telefonic. Realizat de specialiştii români acesta va fi instalat la început în cîteva zeci de localităţi în regiunea Iaşi.

Radu NICOARĂ

pădurea de stîlpi

Recent a fost dată în exploatare o nouă magistrală pentru transportul energiei electrice — linia de 400 kV Bucureşti-Sud-Slatina cu funcţionare iniţială la tensiunea de 220 kV, care are o lungime de 163 km. Un alt tronson din această magistrală, de 264 km, care va lega Termocentrala Luduş de Slatina este în curs de execuţie şi va fi terminată în anul 1966.

Uriaşii stîlpi înălţaţi pentru realizarea acestor linii vin să mărească „pădurea” de oţel şi de beton crescută pe întinsul patriei în anii puterii populare. Numai de la începutul anului 1959 şi pînă la jumătatea lui 1965 au fost montaţi circa 400 000 stîlpi pentru construirea a circa 30 000 km de linii electrice de joasă şi înaltă tensiune. Cu aceste linii s-au electricat circa 4 000 de sate şi s-a asigurat conectarea la sistemul energetic naţional a citorva sute de obiective industriale nou create.

Ion MANTA

livada de la blaj

Fiecare din noi cunoaşte, în general, programul livezilor: cireşe şi caise primăvara, pere şi mere vara, struguri şi gutui toamna. Dar în livada Şcolii de horticultură din Blaj se petrec unele fenomene cu totul ieşite din comun. O sută de pomi fructifică de 11 ori pe an. Din aceştia cinci roduri de fructe ajung pînă la maturitate. Ce se întîmplă, de fapt? Profesorul I. Suciuc a altoit pe gutui şi peri sălbatici crenguţe dintr-un păr curios (soiul dr. Cyot) descoperit la Ceaus, lîngă Timăveni. Părul acesta atrăgea atenţia pentru faptul că dădea mai multe recolte de fructe pe an (prima la sfîrşitul lui iunie, la trei săptămîni înflorirea pentru recolta a doua, formaţiunile fructifere apărînd pe pedunculul floral al primei recolte s.a.m.d.). În urma transplantării altoiturilor în livada şcolii s-au obţinut recolte la fel de numeroase. Primele două rînduri de fructe sînt bine echilibrate în componentele chimice şi nu prezintă diferenţe faţă de forma clasică, un fruct avînd o greutate de circa 250 grame. Începînd cu recolta a treia interveni însă schimbări radicale în conţinut şi formă şi, mai mult, fructele nu mai au seminţe. Se pare că acest fenomen s-ar datoră mutaţiilor ereditare sau unor forme speciale de fotoperiodism. Profesorul Suciuc îşi continuă în prezent interesantele-i cercetări.

Paul GOLUMBEANU

anticipări editoriale (III)

Continuându-ne turul de orizont în lumea cărților, în numărul de față publicăm interviul pe care ni l-a acordat poetul ION BANUȚA, directorul Editurii pentru literatură.

— Știm că E.P.L. are un bogat plan editorial, că în anul 1966 vor apărea sute de titluri. Vă rugăm să informați cititorii noștri, selectiv, despre cele mai importante lucrări care vor vedea lumina tiparului.

— Să începem cu scriitorii noștri clasici. Urmărind cu perseverență planul ei de perspectivă pe 10 ani și încercând de-a tipări într-un timp cât mai scurt toate valorile literaturii noastre, E.P.L. și-a înscris și în '66 în planul său opere de bază ale literelor române. Astfel vor apărea: o ediție ilustrată a Țiganiadei lui Ion Budai Deleanu; Mihail Sadoveanu Opere vol. 20, Tudor Arghezi Scrieri vol. 11-15, I. Agirbiceanu Opere vol. 5-6; vol. 3-7 ale Operelor lui G. Călinescu și în același tip de ediție: P. Perpessiciu, Opere vol. I. În colecția „Scriitori români” va fi reeditată într-o ediție de masă opera poetică integrală a lui Tudor Arghezi. Alți scriitori clasici care vor apărea în aceeași colecție: I. Heliade-Rădulescu Opere vol. 1-2, V. Alecsandri Opere vol. 1-2, C. Negri Opere vol. 1-2, B. Delavrancea Opere alese vol. 3-4; Al. Macedonski Opere alese vol. 1-2 și încă mulți alții. Pot fi semnalate câteva titluri foarte importante și interesante după părerea mea. Este vorba de volumele de corespondență ale lui M. Kogălniceanu și G. Ibrăileanu, de Opere alese ale lui Titu Maiorescu și, în sfârșit, despre vol. 1 al ediției bilingve a scrierilor lui Panait Istrati.

— Perioada dintre cele două războaie mondiale cum va fi reprezentată?

— Se vor reedita multe cărți ale unor scriitori mai mult sau mai puțin cunoscuți: Ion Barbu „Ioc secund”; I. Minulescu „Scrieri alese” (două volume); V. Voiculescu „Nuvele alese”. Volume de poezii de: Corneliu Moldovanu, M. Celarianu, Emil Botta, Sașa Pană; „Istoria Bucureștilor” de prof. C. Giurăscu, o antologie a poeziei românești de dragoste etc.

— Dar literatura actuală?

— Prin cărțile care vor apărea ea cucerește, după părerea mea, noi poziții de ordin ideologic și artistic. Înșirarea titlurilor e destul de lungă. Voi spicui doar câteva: „Vințul și ploaia” de Zaharia Stancu, un roman de Marin Preda despre satul actual cu titlu nefixat încă, „Puterea” de Titus Popovici, „Jurnalul unor romane” de Eugen Barbu, „Steaua miniei” de Fănuș Neagu etc., etc.; nuvelistica și reportajul vor fi reprezentate prin: „Zile în Atlantic” de Radu Tudoran, „Gенераția anonimă” de Ștefan Bănulescu, „Vacanță sentimentală” de M. Stoian, „Conversând despre Ionescu” de G. Bălăiță etc., etc. Vor vedea lumina tiparului noi volume de poezii de: Tudor Arghezi, A. E. Baconsky, Radu Boureanu, I. Caraiou, St. Aug. Doinaș, Radu Stanca, Ana Blandiana, Cezar Baltag, Virgil Cheorghiu, Hervay Gizella, Szelemér Ferenc, Kányádi Sándor etc.

— Studiile de critică literară editate de E.P.L. au fost totdeauna așteptate cu interes. La ce noutăți se pot aștepta cititorii?

— Fără să fie exhaustivă, iată enumerarea citorva volume: Vladimir Streinu „Verificarea modernă”; Șerban Cioculescu „Studii de teorie și istorie literară”; Dan Hăulică „Ofensiva frumosului”; Vera Călin „Problemele comicalului”; Heana Vrancea „E. Lovinescu — critic literar” (monografie); I. Biberi „Tudor Vianu” (monografie); Liviu

Rusu „Eminescu și filozofia germană” etc.

— Biblioteca pentru toți cunoaște un mare succes de librărie. Ce volume noi putem anunța?

— Numeroase și deosebit de interesante: G. Călinescu „Viața lui Mihai Eminescu”; T. Vianu „Arta prozatorilor români”; N. Iorga „Oameni care au fost”; G. M. Zamfirescu „Maidanul cu dragoste”; Gib Mihăescu „Nuvele”; „Proverbele românilor”; „Antologia poeziei române moderne”; Kipling „Cărțile junglei”; La Bruyère „Caracterele”; Cesare Pavese „Luna și focurile” și „Printre femei singure”; W. Faulkner „Ursul”; Terențiu, Seneca „Teatru” și foarte multe alte opere valoroase ale literaturii române și mondiale.

— O ultimă întrebare: care ar fi cea mai importantă operă pe care o va edita E.P.L. și ați dori să-o anunțați prin intermediul „Flacării”?

— „Istoria literaturii române” de G. Călinescu, revăzută și mult adăugită, pe care o pregătim în anul viitor pentru tipar. Ea va apărea însă în 1967...

cadre superioare pentru agricultură

În anii puterii populare învățământul agronomic superior a cunoscut în țara noastră o continuă dezvoltare. Congresul al IX-lea al P.C.R. și Plenara C.C. al P.C.R. din 11-12 XI a.c. au pus din nou un accent deosebit pe dezvoltarea în continuare a tuturor formelor de învățământ agricol superior. Pentru a avea în acest sens o imagine a prezentului și viitorului, ne-am adresat tovarășului conf. GHEORGHE BILTEANU, doctor în agronomie, proctor la Institutul agronomic „Nicolae Bălcescu”-București.

— După cum știm, Institutul agronomic „Nicolae Bălcescu” pregătește peste 30 la

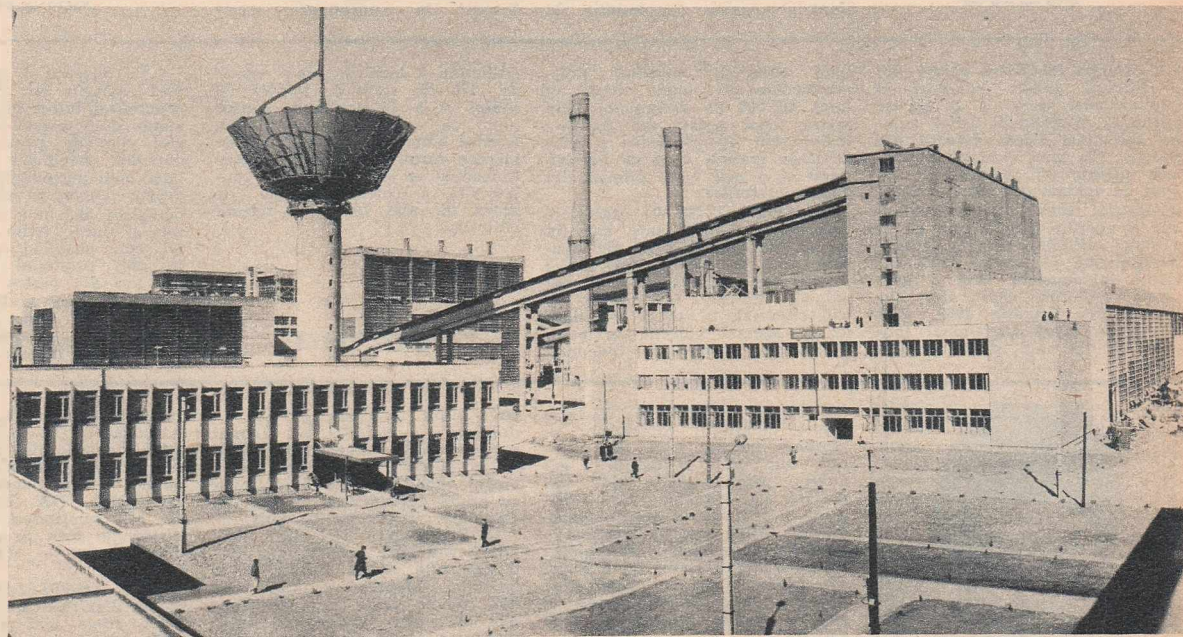
agronomic „Nicolae Bălcescu” a devenit unul dintre cele mai moderne institute de învățământ superior din țară. El dispune de spații de învățământ corespunzătoare, de laboratoare, de un complex studentesc cu o capacitate de 3 000 locuri; 65 la sută din studenții noștri sînt bursieri și 80 la sută locuiesc în cămine.

— O întrebare care se referă la cadrele didactice. Cum se ocupă acestea de problemele de conținut ale învățământului?

— Există în institut o preocupare deosebită în acest sens. Toate prelegerile și lucrările practice au în vedere cele mai noi cuceriri ale științei și practicii în agricultură.

— Ce ați întreprins pentru a răspunde sarcinilor mari trasate de Congresul al IX-lea al partidului și de recenta Plenară a C.C. al P.C.R. privind dezvoltarea multilaterală și intensivă a agriculturii?

— Cadrele didactice au luat

Recent a fost dat parțial în funcțiune un alt important obiectiv industrial: Fabrica de produse refractare din Alba-Iulia. Cînd va lucra cu întreaga ei capacitate, noua fabrică va livra anual industrial siderurgice: 150 000 tone șamotă, 100 000 tone produse refractare, 10 000 tone mortar special, cantități importante de produse silico-aluminoase etc.

cu șesenalul îndeplinit

Zeci de întreprinderi din țară înregistrează în aceste zile îndeplinirea înainte de termen a planului pe anul 1965, care reprezintă totodată și realizarea prevederilor planului pe șase ani. Astfel de vești, mai mult decât îmbucurătoare, ne-au dat Uzinele chimice din Năvodari. Întreprinderea de prefabricate din beton din Roman. Fabrica de mobilă din Iași, Truștii minier din Deva și multe altele. Întreprinderea de ambalaje metalice din Constanța a obținut o dată cu realizarea întregului plan pe 1965 beneficii de 1 157 000 lei, precum și economii la prețul de cost în valoare de peste 259 000 lei, toate aceste sume peste angajamentele luate la începutul anului. Combinatul chimic Timăveni raportează de asemeni realizarea planului global pe șase ani. Această întreprindere realizează în 19 zile producția specifică din 1958.

D. PAULIAN

sută din totalul viitorilor specialiști în agricultură din întreaga țară. V-am ruga să comunicați cititorilor câteva date precise în legătură cu numărul studenților, dînd totodată o imagine a viitorului apropiat.

— Este exact așa. Institutul nostru dă țării peste 30 la sută din numărul total al studenților în agronomie. În cele trei facultăți ale institutului — agronomie, horticultură și medicină veterinară — învață peste 3 300 studenți. În octombrie 1965 au părăsit porțile institutului — mergînd cu entuziasm și curaj acolo unde agricultura socialistă are nevoie — 421 absolvenți, iar în 1966 spre unitățile agricole socialiste vor merge 585 absolvenți.

În următorii ani promoțiile acestea vor crește, întrucît au crescut și cifrele de școlariizare, ca o consecință firească a încheierii procesului de cooperativizare.

— V-am ruga, tovarășe proctor, să ne vorbiți ceva despre baza materială aflată la dispoziția institutului, pentru pregătirea acestor cadre.

— În ultimii ani Institutul

toate măsurile pentru a pune un accent deosebit pe problemele legate de irigarea celor 40 000 hectare, pe valorificarea terenurilor slab productive, pe problemele economice, pe cele privind organizarea și planificarea producției agricole.

— Ne puteți spune ceva în legătură cu activitatea științifică?

— Aș menționa planul de activitate științifică în perspectiva cincinalului, plan care cuprinde o serie de probleme complexe legate de agrotehnica, fitotehnica și selecția plantelor de cîmp și hortivitecile menite să rezolve probleme dintre cele mai importante ca: renașterea terenurilor din Lunca Dunării, a celor podzolice, crearea de noi soiuri de griu, de noi soiuri de struguri de masă etc.

În concluzie, pot spune că la sfîrșitul cincinalului agricultura României socialiste va fi slujită și mai bine de știință, de numeroase cadre cu pregătire superioară.

G. MUREȘAN

memento

■ **CANIOTA** — vodevilul celebru al lui Labiche prezentat... sobru, serios, deci cu prea puțin haz (regia: Valeriu Moisescu). Mici oaze de comedie: Marcel Angheliescu, Toma Caragiu. Mici decepții: Ștefan Ciobotărașu, Dumitru Furdul. Mare decepție: muzica demnă pentru o „misa solemnă” (Th. Grigoriu). Am fi dorit să ridem la acest vodevil l...
■ **La Teatrul de stat din Piatra**

teatru

■ **Colecția Biblioteca pentru toți** a Editurii pentru literatură a împlinit anul acesta 70 de ani de existență, situându-se astfel printre cele mai vechi colecții din Europa. Cu mici excepții, **Biblioteca pentru toți** a publicat lucrări de valoare din autori români și străini, ceea ce i-a asigurat atât o apariție îndelungată cât și o largă difuzare printre cititori. Reorganizată în martie 1959, colecția va cunoaște însă o adevărată înflorire mai ales începând din ianuarie 1960, când începe să apară săptămânal (numerotată din nou), după un plan

Neamț — Aurel Baranga cu noua sa piesă, comedie satirică, **SFIN-TUL MITICĂ BLAJINUL**. O lucrare plină de vervă și haz. Semnalăm cu această ocazie un debut regizoral: Gh. Milităneanu. Protagonist, un debutant, Dionisie Vitcu. Din „agenda” acestui tinăr și interesant teatru spicuim: **FEMEIA MĂRII** de H. Ibsen și un spectacol compus din piese într-un act, schițe și monoloage de Aldo Nicolai.

■ **Bravo studenții!** — reușit spectacol cu piesa lui Jean Giraudoux: **ONDINE**. Lirism, poezie filtrată, umor subtil, suflu tineresc necontrafăcut, la studioul Institutului de teatru „I. L. Caragiale”. Meritul principal: regizorul George Rafael (lector al institutului) care a gândit și construit spectacolul. În rolul titular Daniela Anencov (vă amintiți de

■ **Ion Cristoreanu**, „ciobanul” cu voce de aur, înregistrează un disc de mari dimensiuni (25 cm, 33 t, EPD-1103) pe care aflăm piese cunoscute din repertoriul său. Ion Cristoreanu se impune și pe disc ca posesor al unei voci puternice, colorate, generoase. Pentru convingere putem asculta: **Mîndruliță pui detrandafir**, **Vai de mine**, cum m-aș duce sau **Ardeleana ca-n Banat**. Nici restul pieselor nu sînt mai prejos.

Daniela, partenera lui Așchiuță de la Televiziune? Copiii crește!) Vă recomandăm acest spectacol.

■ **Mișu Fotino** la 60 de ani... de teatru și 80 de ani de viață! Aniversare la Teatrul de stat din Brașov, pe a cărui scenă a activat în ultimii ani. Succesele carierei: „Prostul”, „Fracul”; în repertoriul caragialesc: Jupin Dumitrache, Trahanache, Cetățeanul Turmentat; mai recent, „Hagi Tudose” și „Vizita bătrînei doamne”. Pe scurt: 600 de roluri. Multe înainte!

■ **Premieră englezescă** la Teatrul bucureștean „Barbu Delavrancea”: **RĂDĂCINI**, de Arnold Wesker — o piesă... nici prea-prea, nici foarte-foarte. Eforturile unui mîmunchi de actori (în primul rînd Victoria Dinu, Eliza Petrăchescu, Mihai Stan) s-au dovedit, în compensație, meri-

■ **Există artiști** care în ciuda virstei rămîn totuși tineri și mereu interesați. Este cazul Elenei Zamora, care după 55 de ani de carieră muzicală continuă să reprezinte un fenomen de vioiciune și ardoare. Discul EDC-600 include patru melodii hawaiene.

■ **Un disc de muzică ușoară** românească de mai mari dimensiuni: EDD-1097. Opt melodii de Mălineanu, Grigoriu, Radu Șerban, Temistocle Popa, Vasile Veselov-

ski, interpretate de Constantin Drăghici, Margareta Pîslaru, Ilina Cerbacev și Nicolae Nițescu.

discul

Victoria Dinu.

torii. Surpriză: Dinu Cernescu, regizor „cuminte”.

■ **La Cluj** — interesantă premieră pe țară: **LIOLA** de Pirandello, piesă apropiată ca gen de farsele populare italiene. Armonioasă, desfășurînd bogate lumini și culori pe o palcă pe care se evidențiază contururile unor pitorești personaje, regia Soranei Co-roamă este bine sprijinită de scenografia lui T. Th. Ciupe. Cu un haz totdeauna inspirat, Aurel Ciurumia, protagonistul spectacolului. Creații remarcabile: Silvia Popovici, Ligia Moga, Al. Munte.

■ **Turneele Teatrului de estradă** din Deva. Prea multe turnee și prea puțină exigență artistică. Principali creatori ai revistei din Deva sînt, ca de obicei, bucureștenii Mihai Maximilian, Vasile Veselovski, Radu Șerban, Adrian Dumitrescu.

bine chibzuit, realizînd tiraje nemaicunoscute (unele tîturi au atins 200 000 de exemplare). Din martie anul acesta colecția și-a îmbunătățit de asemenea și prezentarea grafică, ceea ce i-a asigurat și o mai bună primire din partea cititorilor.

Cele peste 17 000 000 exemplare tipărite în ultimii șase ani (în raport cu numai 25 000 000 apărute pînă în 1949, cifra relevă semnificații dintre cele mai adînci), depășirea ca număr de coli editoriale a tot ce s-a tipărit în această colecție în peste 50 de ani, punerea la îndemîna

cititorului a lucrărilor unui număr de 179 de scriitori români și străini și a 13 antologiilor, constituie un succes al activității noastre editoriale și un punct de plecare dintre cele mai temeinice. Colectivul ce asigură apariția consecventă a colecției merită de aceea din plin felicitările tuturor cititorilor.

cartea

■ **La Suceava** a apărut un frumos omagiu lui Nicolae Labiș concretizat într-o plachetă de formatul unei reviste literare. Omagiul cuprinde poezii inedite ale poetului, fragmente din scrierile unor mari personalități ale noastre despre Labiș, articole și poezii omagiale ale unor scriitori virstnici și tineri scrise cu acest prilej etc., marcînd astfel o dată în plus prestigiul și prețuirea poetului din partea cititorilor.

■ **În Editura Academiei** a apărut o bună carte de informare multilaterală a străinilor, intitulată: **Breve histoire de la Tran-**

sylvanie, elaborată de un colectiv de autori sub redacția acad. C. Daicovicu și prof. Miron Constantinescu. E un volum documentat, bine echilibrat în datele și tezele lui, demn a fi consultat de oricine se pasionează de probleme de istorie.

■ **În limba latină** a apărut la aceeași editură volumul: **Tabula imperii romani — Drobeta, Romula, Sucidava**, de D. Tudor, constituind ca și volumul notat mai sus un valoros material pentru specialiștii interesați în cunoașterea zbruciumatei istorii a poporului nostru.

George Chakiris.

EXPRESUL PARIS—MÜNCHEN. Pentru iubitorii (numeroși) ai filmului polișt (sau de aventuri, cum vrei!) o reușită a genului: toate regulile sînt respectate cu sfîntenie, cu inteligență și fantezie. Regizor — Hans-Joachim Hildebrandt; scenarist — Gottfried Grohmann. Interpreți: Hanjo Haase (Dosarul furat, Singe alb, Liturgia de la miezul nopții), Eva-Maria Hagen (Urme în noapte, Luna de miere fără bărbat).

FATA LUI BUBE. Sobrietatea, poezia aspră a romanului lui Carlo Cassola (distins cu premiul Strega) și-au găsit un bun talmăcitor cinematografic în persoana regizorului Luigi Comen-

cini. Eroii cîncenei povești de dragoste proiectate pe fondul evenimentelor politice din Italia de la sfîrșitul celui de-al doilea război mondial sînt interpretați cu multă autenticitate de Claudia Cardinale și George Chakiris.

ÎN COMPANIA LUI MAX LINDER. Autoarea acestei mici antologii este Maud Linder, fiica artistului. Montajul reunește trei din filmele celui pe care Chaplin îl numea „profesorul meu” și care a rămas unul din clasicii comediei cinematografice: **Fii soția mea**, **Șapte ani de ghinion** și **Cei trei mușchetari**. Prezentarea este semnată de René Clair.

■ **În așteptarea altor filme** ale studiourilor noastre, semnalăm

prezența în continuare a două ecranizări: **DE-AȘ FI... HARAP-ALB** (fantezie din belșug dar și respect pentru lumea lui Creangă; autor — Ion Popescu Gopo) și **DINCOLO DE BARIERA** (un G. M. Zamfirescu ignorat și o distribuție care te pune pe gînduri; autor — Francisc Munteanu).

OLD SHATTERHAND contra **INDRĂZNETULUI PARDAILLAN**. Două filme mai mult sau mai puțin bătaioase cu trei eroi populari: Winnetou, Old Shatterhand și Pardaillan pe umerii cărora regizorii au lăsat totul, uitînd că producțiile de acest fel au și ele niște reguli. Măcar acestea să fi fost luate în seamă.

■ **Iar un prilej de nedumerire:** de ce s-au scos de pe ecrane, atât de repede, două filme meritatori, **SAȘA** și **PRIMA ZI DE LIBERTATE**, în timp ce **SAMBA** și **FEMEIA NECUNOSCUTĂ** sînt ținute pe afiș de luni de zile, cu o perseverență, cum se spune, demnă de o cauză mai bună?

cinema

■ **Din nou un festival de muzică românească** la Radioteleviziune (16 decembrie — Studioul de concerte). Se pregătește un program inedit, cu prime audii din lucrările unor tineri compozitori: „Concertul pentru flaut și orchestră” de Liviu Glodeanu și o de-a dreptul senzațională „Piesă concertantă pentru baterie” în care Tiberiu Olah adună toată experiența și pasiunea lui cunoscută pentru orgia ritmurilor susținute de percucie. Publicul va admira, va rezista sau va respinge?

■ **Tineretul deține** afișul și la concertele de cameră ale **Filarmonicii**: Elena Botez (violoncel)

și Irina Botez (pian) cîntă din Haydn și Beethoven iar soprana Virginia Gudzievici din Respighi, Casella, J. Marx, Felicia Doneanu (15 decembrie — Sala mică a Palatului).

■ **Ștefan Gheorghiu și Valentin Gheorghiu** continuă ciclul **Sonate pentru vioară de Beethoven** (17 decembrie — Sala mică a Palatului). Ascultăm Sonata a IV-a în La minor, a VI-a în La major și a VII-a în Do minor. E de sperat o seară de muzică bună!

■ **Pe violonista japoneză Hisako Tsuji** o va acompania Mircea Basarab la pupitrul Orchestrei simfonice a Filarmonicii „George Enescu”, în Concertul pentru vi-

oară și orchestră de Ceaikovski. Programul săptămînal se completează cu o primă audieție: Simfonia de Ludovic Feldman și frumoasa simfonie „Praga” (Re major nr. 38) de Mozart.

■ **Muzica ușoară** ocupă și ea săptămîna aceasta a fișele O.S.T.A. Un grup de artiști francezi cîntă la Sala Palatului în 16, 17, 18, 19 decembrie. Michel Varenne, Célia, Jean Claude Germain, Bernadette Grimm, duo vocal-instrumental „Les Frangins” și formația instrumentală Michel Cap'tain Groub.

■ **Un recital al pianistei Renate Scheibe** este modest programat la Sala Dalles (14 decembrie).

muzică

plastică

DUMINICĂ 12 DECEMBRIE. După agitația iscată de „Dialog la distanță” (Atenție! Pericol de degradare!) — o duminică mai calmă, din care spicuim: **Păpuși**, un film evocînd momente din cel de-al III-lea Festival internațional al teatrelor de păpuși și marionete

care a avut loc în toamnă la București (20.00) ● **Operă sovietică** prin intermediul televiziunii leningrădene (20.30) ● **Din nou film: Șapte mirese pentru șapte frați**, o fermecătoare comedie muzicală americană. Subiectul: răpirea unor Sabine moderne (21.20).

LUNI 13 DECEMBRIE. O emisiune de știință, din care desprindem subtitlurile: **Expediție în Pacific**, **Aviația viitorului**, **Actualitatea cosmică**, **Caleidoscop** (20.00) ● **Iar film.** Și tot bun: **Zidul înalt**. Un succes al studiourilor cehoslovace, concretizat în distincția „Pinza de argint” primită la Festivalul internațional al filmului de la Locarno (21.00).

MIERCURI 15 DECEMBRIE. Obișnuita seară de teatru: „Rüz-

Dalida.

bunarea suflerului” de Victor Ion Popa în interpretarea colectivului Teatrului de stat din Timișoara. **Încearcați!** (20.00).

JOI 16 DECEMBRIE. Sport. Mecul internațional de handbal masculin: România-R.F.G. (19.00) ● **Agenda unei importante confruntări artistice: Festivalul bial de teatru de amatori „I. L. Caragiale”** (20.15) ● **Evocare emoționantă: 70 de ani de cinema.** Lumiere și Melies, pionieri ai celei mai tinere dintre arte (20.45) ● **Folclor bănățean** cu concursul unor formații consacrate din Arad, Caransebeș, Oravița, Făget etc. (21.30) ● **Întîlnire** cu Ion Dacian (22.15).

VINERI 17 DECEMBRIE. La emisiunea **Parada vedetelor** — o incontestabilă vedetă: Dalida

(21.15) ● **Evocare Nicolae Labiș** — Primele iubiri (21.55) ● **Pictură și dans.** Un montaj muzical-coreografic inspirat din Tizian, Goya, Fragonard, Aman, Grigorescu, Degas. Iși dau concursul frunții ai baletului românesc (22.15).

SÎMBĂTĂ 18 DECEMBRIE. **Telesciclopedie** (20.00) ● **O nouă recepție** prin „Interviziune”: **concert de estradă** transmis de la Moscova (21.00) ● **Maria Precup** din Leșul Ilvei (Cluj) — un autentic rapsod popular (21.50) ● **Sfîntul** (22.20). Anticipînd asupra acțiunii filmului, săptămîna trecută prevedeam că Sfîntul va bea un whisky and soda. Ne-am înșelat: era un cocteil Manhattan. În rest, previziunile noastre s-au îndeplinit...

televiziune

CUM NE INFORMĂM ?

- Sute de mii de cărți tehnice și milioane de articole științifice apar în fiecare an. Cum pot fi ele studiate?
- Inginerii țin pasul cu noutățile?
- Firul Ariadnei și documentarea.

Biblioteci întregi la îndemîna miilor de cercetători prin intermediul peliculei fotografice.

Cîte titluri de cărți apar anual în lume? Numărul lor se estimează a fi de 350 000. Iar dacă aceeași întrebare o vom pune cu privire la numărul periodicelor științifice și tehnice, avem următoarea cifră: 50 000. Numărul revistelor de specialitate din toate domeniile crește extrem de repede și — în general — se dublează din zece în zece ani. Dar ritmul de dezvoltare nu este același pentru toate științele. De exemplu, în domeniul chimiei numărul publicațiilor se dublează la un interval de opt-nouă ani.

Progresele economiei, și nu numai ale ei, sînt în raport direct cu cunoașterea imediată și asimilarea rapidă a acestor noțiuni de idei, aplicații practice, invenții, inovații, descoperiri etc. care circulă sub formă de cărți, articole, comunicări științifice, rapoarte tehnice, standarde, brevete etc. Pentru a pătrunde în acest imperiu al cuceririlor științifice ale secolului nostru este necesară prelucrarea, sistematizarea și difuzarea lor cît mai rapidă. În concluzie, este nevoie de asigurarea unei documentări eficiente.

În țara noastră sute de biblioteci primesc în fiecare săptămînă mii de pagini din acest tezaur. Se fac eforturi bănești considerabile pentru ca fiecare cercetător, inginer, muncitor, student sau orice om pasionat de un fenomen științific sau altul să aibă la îndemîna tot ceea ce oamenii de știință, inginerii și tehnicienii planetei gîndesc sau realizează practic. Mii de metri pătrați sînt afectați bibliotecilor, sălilor de lectură, depozitelor de cărți. Zece de mii de persoane lucrează la înregistrarea, fișarea, difuzarea acestui tezaur.

Problema esențială care se pune este însă: cum este folosită această imensă bogăție? Se cercetează îndeajuns? Se cunoaște? Se face apel la ea cînd necesitățile practice o cer? Și în timp util? Căci referindu-se numai la această ultimă întrebare statisticile internaționale ne arată că 45-50% din literatura tehnică își menține actualitatea aproximativ 5 ani și numai 12-15% mai rămîne actuală după 20 de ani.

Documentarea și eficiența ei sînt la ordinea zilei. În ancheta noastră ne vom ocupa doar de unele aspecte ale informării, fără a cerceta toate sectoarele și toate implicațiile ei.

CUM NE INFORMAM?

Academia Republicii Socialiste România, instituție legată prin scopurile și activitatea sa de interesele majore ale poporului, reprezentând principala și cel mai înalt for științific, a simțit nevoia asigurării unei informări proprii care să satisfacă cererile cercetătorilor și totodată să facă cunoscute realizările științifice din țara noastră. În aceste condiții a luat ființă la începutul anului 1964 Centrul de documentare științifică al Academiei Republicii Socialiste România (C.D.S.).

În dorința de a cunoaște cât mai precis activitatea C.D.S. și problemele care se pun pe plan mondial în sfera documentării i-am solicitat tovarășului director general al C.D.S., academician prof. dr. ing. AUREL AVRAMESCU, un interviu:

— Ce probleme s-au discutat la Congresul de la Washington al Federației internaționale de documentare (oct. 1965) și care sînt concluziile practice?

— Congresul a întrunit 1 400 participanți, cel mai mare număr atins în cei 70 de ani de cînd ființează federația. S-au dezbătut probleme privind mecanizarea și automatizarea operațiilor de documentare și informare, progresele în metodologia documentării și în cooperarea

— Noi trebuie să asigurăm informarea pentru un spectru larg de domenii: matematică și astronomie, geografie și geologie, biologie și fizică, chimie și filozofie, psihologie și logică, științe juridice, economice, teoria și istoria literaturii și artei, lingvistică și filologie, istorie și etnografie... Pe lângă toate acestea, atenția centrului este îndreptată spre problemele teoretice și practice ale disciplinei documentării, către studii ale construcției sistemelor de clasificare și întocmirea „tezaurului” etc., etc.

— Dacă crezi să ne precuizi: cum se desfășoară munca de identificare și adunare a materialului documentar?

— C.D.S. asigură și orientează informarea asupra lucrărilor românești și străine nou apărute și contribuie la o raționalizare a preocupării de documentare prin urmărirea articolelor ce s-au făcut cunoscute în toate publicațiile de specialitate, prin selecționarea celor care interesează planurile de cercetare a institutelor de cercetare sau prezintă interes științific vădit.

— Credem însă că C.D.S. nu se limitează numai la aceste surse de informare pentru întocmirea evidențelor...

— Bineînțeles, evidența este completată cu lucrări selecționate din cataloagele marilor edituri, semnalări ale altor organe de documentare; apoi legături directe cu instituțiile similare din România și străinătate...

— Cum se prelucrează și se difuzează acest material?

Care sînt organismele mai importante care se ocupă în țara noastră de prelucrarea și difuzarea materialului documentar? În primul rînd Institutul de documentare tehnică (I.D.T.), înființat în 1949, și Centrul de documentare științifică al Academiei (C.D.S.), fundat în 1964. În afară de acestea, pe lângă unele ministere (Ministerul Industriei Chimice, al Construcțiilor, al Economiei Forestiere) funcționează centre de documentare pe ramură care asigură informarea întreprinderilor pe teme și domenii specifice.

complexă cu cercetătorii, specialiști din variate domenii. Concluzia generală care s-a desprins din comunicări evidențiază progresul foarte rapid al echipamentului tehnic în comparație cu metodele de pregătire a materialului și a metodelor ce trebuie să preceadă mecanizarea și automatizarea. Sarcina principală, de viitor, este urgentarea lucrărilor de adaptare a automatizării și a cibernetizării la munca de documentare. În țara noastră trebuie să se înceapă neîntîrziat lucrări pentru elaborarea metodelor de prelucrare a materialului documentar și informativ în vederea automatizării.

— Care sînt sarcinile Centrului de documentare științifică al Academiei?

— Materialele documentare, atât cele românești cît și cele de altă proveniență, se prelucrează în redacțiile care editează buletinele de informare pentru 11 domenii științifice. Fiecare titlu este clasificat în vederea sistematizării tematiche, conform clasificării zecimale universale (CZU); caietele cu fișe prezintă sub formă de scurte rezumate conținutul lucrărilor care apar în cele 11 domenii științifice. În Revistele de referate sînt incluse articolele cele mai importante. Aceste publicații apar lunar și semnalează, în decurs de un an, circa 60 000 titluri de lucrări științifice. Să vă dau un exemplu: secția de istorie-etnografie publică lunar 3 reviste de informare științifică pe o vastă tematică,

Dintre sistemele cele mai importante folosite de informatologie sînt cele care utilizează fișele perforate cu sortare mecanică. Viteza de sortare este de 420 fișe pe minut. Alt sistem: banda magnetică, care permite o viteză de sortare de 6 000 fișe pe minut. Dar cel mai complet se pare a fi sistemul cu reproducere microfotografică care are avantajul că pune la dispoziția cercetătorilor chiar documentul.

în care sînt prelucrate materiale din peste 400 de periodice apărute în 18 limbi.

— Sîntem informați că Centrul de documentare științifică al Academiei se ocupă și de popularizarea realizărilor științifice românești în străinătate.

— Într-adevăr, centrul nostru întocmește și difuzează un buletin în două serii (pentru științele naturii și pentru științele sociale) care apare în limba rusă și engleză. Pe lângă aprecieri și cereri de a lărgi acest schimb de informații științifice, la C.D.S. au venit scrisori care solicită lucrări semnalate în Buletinul de informare. De exemplu: Universitatea din Pennsylvania (S.U.A.) ne-a solicitat 3 lucrări originale apărute în Analele Universității București (articole scrise de prof. I. Tarnovski, Șerbănescu și Jitaru) și lucrări necesare întocmirii unui catalog de specii noi de spori și polen fosil. Universitatea Laval — Institutul de geografie din Quebec (Canada) — ne-a cerut material privind problemele de geografie.

— Există o activitate de cercetare științifică în domeniul informării?

— Întrucît nici pe plan mondial problema alegerii celei mai juste metode de informare nu este încă rezolvată, această disciplină fiind încă în plină dezvoltare, noi am creat un sector de cercetare care se ocupă de problemele pregătitoare în vederea trecerii la o muncă mecanizată apoi automatizată. În acest scop s-au inițiat cursuri în care specialiștii noștri au dezbătut cele mai acute probleme ale documentării, iar în colaborare cu Biblioteca Academiei Republicii Socialiste România C.D.S. editează o Publicație trimestrială de studii și cercetări de documentare și bibliografie.

ROLUL INFORMĂRII

Despre stadiul muncii de documentare în țara noastră am fost informați și de tov. conferențiar ing. VASILE TĂRĂBOI, director adjunct la Institutul de documentare tehnică.

— Sînteți posesorii unui important tezaur. Cum este pus el la dispoziția celor care trebuie să beneficieze de imensele cantități de informații pe care le acumulează?

— Institutul își procură un mare număr de publicații tehnice. Numai în 1964, de exemplu, am primit peste 5 000 de titluri de publicații periodice. Noi prelucram aceste materiale și le difuzăm sub formă de rezumate, studii sau traduceri integrale. Astfel, publicația Documentarea tehnică apare în 13 serii, pentru principalele ramuri ale industriei; de asemenea, se difuzează referate sub forma unor fișe documentare, care sînt clasificate zecimal și alcătuiesc — în instituții și întreprinderi — catalogul sistematic pe baza căruia se întocmesc cercetări bibliografice pe teme. Mai edităm: 57 titluri — caiete selective și reviste traduse integral; 30 titluri — con-

semnind progrese înregistrate în diferite ramuri ale industriei; caiete de inovații pentru 15 domenii și caietele În ajutorul muncitorilor și maistrilor pentru 26 meserii. În afară de aceste materiale difuzăm culegeri de brevete și invenții pentru 27 domenii, prospecte pentru 11 domenii, lucrări de schimb de experiență pentru 15 domenii etc.

— Cum se poate informa un specialist din industrie, de exemplu, pe o temă de cercetare, de proiectare sau de producție?

— Problema documentării pe o temă a specialiștilor este destul de dificilă, atît din cauză că nici măcar în institutele de învățămînt superior inginerii nu primesc cunoștințele necesare muncii de bibliografie și de cercetare documentară, cît și pentru faptul că, din păcate, numai un număr restrîns de întreprinderi dispun de biblioteci tehnice bine organizate. Institutul nostru pune la dispoziție cercetătorilor diverse cataloage: de traduceri, de cercetări

bibliografice, indexuri etc. Prin consultarea acestora se pot identifica, pe titluri, un mare număr de materiale documentare pentru cele mai diferite teme care se ivesc în cercetare, proiectare sau producție. În caz că acestea nu se găsesc în biblioteca uzinei, se pot obține, la cerere, de la I.D.T., microfилme, fotocopii sau traduceri.

— Am vrea să ne dați câteva exemple în care au fost folosite mijloacele de documentare.

— Uzina „Unio” din Satu-Mare și-a procurat de la noi peste 1 000 de titluri. Uzina mecanică Sinaia, cînd a urmărit problema îmbunătățirii tratamentelor termice la unele

se ale pompei de injecție, tot
ia mi s-a adresat. Noi am făcut
cercetare bibliografică amplă pe
aa cerută. Rezultatul: s-a asilat
la Sinaia, pentru prima oară
țară, tehnologia carboniturării.
— *In viitorul plan cincinal eco-*
mia națională are de rezolvat sar-
ii complexe. Care sînt perspec-
tele informării tehnice în lumina
estor sarcini?

— Deoarece noul plan cincinal
evede cunoașterea și asimilarea
lor mai noi cuceriri ale științei și
hnicii românești și mondiale, rolul
importanța informării și documen-
rii crește foarte mult. Printre alte
ășuri ne propunem să valorificăm
tele categorii de materiale mai
ușin folosite în trecut, dar deosebit
e utile: rapoartele asupra cerce-
rilor științifice românești, studiile
hnic-economiche întocmite în insti-
tții și uzine, disertațiile și tezele
e doctorat, brevetele de investiții,
apoartele de studii ale delegaților la
ongresele internaționale etc.

— *Care este după părerea dv., în*
tadiul actual, principala problemă
documentării?

— Dezvoltarea acesteia în între-
prinderi, prin crearea serviciilor și
birourilor de documentare. Se poate
menționa în această ordine de idei
că în țările cu industrie înaintată
din zece ingineri unul se ocupă
activ cu munca de informare și do-
cumentare.

— *Credeți că indexarea pe titluri,*
care este actualmente larg utilizată,
dă cele mai bune rezultate?

— În prezent prelucrarea docu-
mentării se face, în general, pe
titluri, și mai puțin pe conținut.
Evident că din această pricină ma-

fabricației pentru un anumit produs.
(„Autobuzul”, „Steagul roșu” etc.).
Și alt aspect: eficiența practică.
Pot fi date multe exemple, dar mă
voi limita să citez doar Uzina de
vagoane din Arad, uzină care, utili-
zînd o documentare vastă, a adus un
mare număr de perfecționări în pro-
iectul noilor vagoane de călători.
Astfel s-au aplicat: metoda „itera-
tivă” de calcul la proiectarea boghiu-
lui; iluminatul fluorescent; încălzirea
cu aer condiționat; noi sisteme de
suspensie etc. Există însă întreprin-
deri care, neavînd organe de docu-
mentare bine organizate, au și difi-
cultăți în introducerea tehnicii noi.
De exemplu uzinele „Progresul”
din Brăila, care au pus în practică
abia recent tehnologia elaborării
oțelului în cuptoare electrice după
procedul acid, deși încă de acum
nouă ani I.D.T. a difuzat în indus-
trie o lucrare axată pe această temă,
sintetizînd o experiență a Uzinelor
de tractoare din Brașov.

REVISTE ȘI AUTOMOBILE

Următorul nostru popas, în cerce-
tarea pe care am întreprins-o ca să
aflăm cum se folosesc materialele
documentare, l-am făcut la uzinele
„Timpuri noi”.

— *Cum se asigură informarea in-*
ginerilor? — îl întrebăm pe tov.
ION PREȘFELEANU, șeful cabine-
tului tehnic.

— Articolele pe care le găsim mai
importante le trimitem la sectoarele
care sînt interesate.

— *Și se studiază? Ați controlat?*

— *Întîmpinăm dificultăți...*

(Ați. Nimic concret.)

tabel afișat la cabinet, următoarea
situație: biblioteca primește 72 re-
viste românești și 37 străine.

— *Se citesc?*

— Nu putem afirma că nu sînt
folosite. Dimpotrivă. Mai puțin, e
drept, de către inginerii care lu-
crează nemijlocit în producție. Dar
e explicabil: ei au de rezolvat pro-
bleme de organizare și sînt ocupați
tot timpul cît sînt în uzină.

Am notat cuvînt cu cuvînt moti-
varea care, după cum ușor se poate
observa, scoate din sfera informării
multilaterale oameni care ar trebui
să fie la curent cu tot ce e nou în
tehnica mondială de specialitate.
Dar poate că acest tezaur care costă
anual uzina 100 000 lei se citește
de cei interesați împrumutînd cărțile
și studiindu-le acasă.

Am luat la întîmplare cîteva zeci
de fișe și am descoperit un fenomen
cel puțin bizar: cele mai citite re-
viste sînt: *L'Automobile*, *Motor*
Revue, *Quattroruote*, *Motor Italia*.
Toate sînt publicații pentru auto-
mobiști, care fac reclamă unor
tipuri noi de mașini. Au acestea
ceva comun cu producția uzinei?
Nu prea...

SONDAJ LA „SEMĂNĂTOAREA”

„Cartierul general” al documen-
tării tehnice de la uzina „Semă-
nătoarea” nu este prea arătos. Întrînd
în cabinetul tehnic, mai precis în
sala de lectură, nu știm de ce gîn-
dul ne duce la filmul „Casa de la
răscruce”: o casă situată în prima
linie a frontului, supusă tirului tunu-
rilor din ambele părți.

O bibliotecă cu peste 12 000 vo-
lume, abonată la 70 de reviste
străine de specialitate (de ce oare
pentru anul viitor numărul acesta a
fost redus la numai opt abona-
mente?), fără a mai menționa bogat
ul material documentar românesc
primit din partea I.D.T. fac cunos-
cute muncitorilor, tehnicienilor și in-
ginerilor cele mai noi realizări din
domeniul construcției de mașini
agricole. Șeful cabinetului tehnic,
ing. Marin Ene, pare îndrăgostit de
meseria sa și vorbește cu însuflețire
despre NOU. Nou cu majusculă, așa
cum se cuvine în zilele noastre, cînd
tehnica cunoaște rapide și continue
transformări. Cabinetul tehnic distri-
buie un Buletin de informare, asi-
gură circulația operativă a publica-
țiilor recent sosite, se străduiește să
popularizeze noutățile științifice și
tehnice. Există însă, se pare, o anu-
mită tendință de a considera cabi-
netul tehnic drept un „loc cald” în
care nu ar fi necesare prea multe
cunoștințe de specialitate. Sau alții
gîndesc poate cam așa: „Unde să-l
trimitem pe tovarășul X? E cam
bolnav. La «azil»: la cabinetul teh-
nic. Acolo o să se refacă, săracul”...

Cel puțin așa presupunem, de-
oarece cei trei tovarăși care lucrează
direct în munca de documentare,
sub îndrumarea inginerului Ene,
sînt: un sportiv (două zile pe
teren), un filozof și un... bolnav.
Cei trei pot depune toată stăruința
în munca lor, dar ne întrebăm dacă
tehnicieni de înaltă calificare nu ar
depista cu mai mare ușurință și
competență noul care zace ascuns
în vraf de cărți, reviste și fișe
revărsate zilnic asupra cabinetului
tehnic decît acești oameni care n-au
pregătirea tehnică necesară, oricît
de multă bunăvoință ar avea.

Chiar și munca de bibliotecar la
un cabinet tehnic își are specificul
ei. Aci se cere mult suflet, price-
perea de a populariza tehnica nouă,
de a merge la cititor și nu de a
aștepta ca el să vină la tine. Or,
tocmai stilul funcționăresc în munca
este cel care o caracterizează pe
bibliotecara Lucia Popescu.

Așadar, o primă problemă: aceea
a încadrării cabinetului tehnic cu
personal calificat.

Desigur, ar fi nejust să tratăm
documentarea tehnică numai prin
prisma activității cabinetului tehnic.
Printre cei două sute ingineri din
uzină, cinci lucrează și în învățămînt
superior, iar treizeci și cinci
predau în alte forme de învățămînt
tehnic. Ing. Eugen Constantinescu,
șef de serviciu la proiectări și asis-
tent la Institutul, politehnic, ing.
Nedelcu Ciocean și alți ingineri și
tehnicieni din uzină manifestă o
adevărată pasiune pentru documen-
tarea tehnică. De altfel și cele mai
recente realizări de la „Semă-
nătoarea” — extinderea sudurii elec-
trice prin puncte și sudurii în mediu
CO₂, experimentarea elaborării fon-
tei maleabile perlitice etc. — au
fost precedate și, într-o măsură,
condiționate de o susținută activi-
tate de documentare.

Dar... mai există și umbre. Să
luăm de pildă serviciul tehnic al
uzinei, serviciu care, prin definiție,
ar trebui poate mai mult ca oricare
altul să fie permanent la curent cu
tehnica cea mai nouă. Un sondaj a
relevat că unii tehnicieni (de exem-
plu Emeric Wantroba) în decurs de
patru-cinci ani nu au împrumutat de
la biblioteca tehnică a serviciului
decît... două-trei cărți. Inginerul
Vasile Oniga, dacă ar fi să judecăm
doar după fișele bibliotecii, n-a citit
în tot cursul anului 1965 decît două
cărți ș.a.m.d. De altfel, întregul per-
sonal tehnic al serviciului (100 in-

(Continuare în pag. 8)

Documentare...

terialele documentare nu oglindesc
totdeauna toate datele cuprinse în
publicații. De aceea cred că în
viitor trebuie să generalizăm inde-
xarea pe conținut.

— *Considerați că față de efortul*
care se face în domeniul documen-
tării rezultatele sînt satisfăcătoare?

— Nici o realizare tehnică mai
importantă, fie că este vorba de
proiectare sau de tehnologie, nu
poate fi concepută fără cunoașterea
a ceea ce s-a făcut în România sau
pe plan mondial. În unele întreprin-
deri serviciile documentare întocmesc
studii ample care reflectă stadiul
actual al tehnicii într-o anume pro-
blemă și perspectivele dezvoltării

Tehnicianul LEONIDA LEON-
TIN (al șaptelea om care se ocupă
de documentare în ultimii cîțiva ani
— asta apropo de stabilitatea docu-
mentariștilor) intervine cu o preci-
zare:

— Cît privește articolele din re-
vistele străine de specialitate, ca să-i
scutesc pe ingineri, le semnalez în
buletinul nostru lunar de informare.

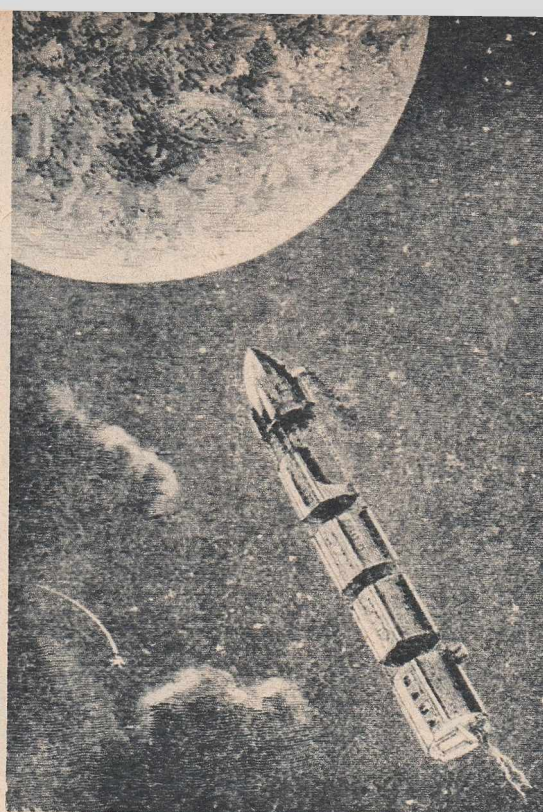
— *In buletinul dv. aceste articole*
sînt grupate pe domenii?

— Nu, pe reviste...

Vizitînd biblioteca întreprinderii
am văzut rafturi pline de cărți teh-
nice românești și reviste. Oare cum
sînt ele folosite? — ne întrebam.
Am reținut și ne-am notat, după un

Mobilierul, care poartă pecetea
improvizației, și o universală dezor-
dine îți întăresc impresia că întregul
cabinet tehnic este pe punctul de
a se muta în alt loc, deși — după
cum ni s-a spus — ne aflăm într-un
sediu permanent. Oare nu s-ar putea
crea acelora care-l frecventează o
ambianță mai plăcută, mai mo-
dernă? Și poate chiar — am îndrăzni
să adăugăm — lumină fluorescentă?
Dar, în fine, oricît de im-
portantă ar fi forma, cadrul, am-
bianța, ele sînt totuși subordonate
conținutului. Să vedem deci cum se
desfășoară documentarea și activi-
tatea de informare tehnică la uzina
„Semănătoarea”?

JULES VERNE: START SPRE LUNA

DE LA „COLUMBIAD” LA RACHETELE DE AZI

de prof. univ.
Edmond NICOLAU

„Cu toate acestea mai rămânea de hotărât într-o problemă: trebuia ales un loc prielnic pentru această experiență. Observatorul din Cambridge recomandase ca tirul să fie îndreptat perpendicular pe planul orizontului, adică spre zenit; dar Luna nu se înalță la zenit decât în acele locuri situate între 0° și 28° latitudine, cu alte cuvinte, declinația ei nu este decât de 28° . Așa că trebuia determinat exact acel punct de pe glob unde urma să fie turnat uriașul «Columbiad»...

— Stop! — zise Barbicane oprindu-se. Locul acesta are vreun nume prin partea locului?

— Se numește Stone's Hill — răspunse unul dintre floridieni.

Barbicane, fără a rosti o vorbă, descălecă, își luă instrumentele și începu să calculeze poziția cu o desăvârșită precizie; micul grup așezat roată în juru-i îl privea într-o tăcere adâncă.

În clipa aceea, soarele trecea pe la meridian. După câteva secunde, Barbicane socoti grabnic rezultatul observațiilor sale și zise:

— Locul e așezat la trei sute de stinjeni deasupra nivelului mării, la $27^\circ 7'$ latitudine nordică și $83^\circ 25'$ longitudine vestică. Mi se pare că prezintă prin natura sa stearpă și stincoasă toate condițiile prielnice experienței noastre, așa că în această câmpie se vor înălța magaziile, atelierile, cuptoarele noastre, colibele lucrătorilor noștri și deci chiar de aci — repetă el izbind cu piciorul în vârful Stone's Hillului — proiectilul nostru își va lua zborul în spațiile lumii solare!”

...Astfel a fost ales locul de unde astronauții urmau să-și ia zborul spre Lună. În Florida, lângă orașul Tampa, la $27^\circ 7'$ latitudine nordică și $83^\circ 25'$ longitudine vestică.

A fost ales acum o sută de ani de eroii faimosului roman al lui Jules Verne „De la Pământ la Lună”. Și încă o precizare: cosmodromul (cum am spune azi) imaginat de scriitorul francez era situat... doar la vreo 200 de kilometri de rampele de la Cape Kennedy (Cape Canaveral), de unde a fost lansată acum câteva zile și ultima navă cosmică americană, „Gemini-7”.

Simplă întâmplare? Nu aceasta este părerea cunoscutului specialist în problemele zborului cosmic Werner von Braun, care releva recent, pe plan mai larg, justetea previziunilor științifice ale lui Jules Verne din romanul său „De la Pământ la Lună”.

★

Previziunea științifică pare un atribut firesc al omului de știință. Precizia cu care astronomul anunță apariția eclipselor a devenit un fapt obișnuit. Calculele lui Le Verrier, care au condus la descoperirea planetei Neptun, sau formula lui Dirac, care a prezis existența pozitronului, au făcut în momentul respectiv oarecare senzație, confirmând, o dată în plus, rolul important al ipotezei științifice. Astăzi însă și ele ne apar firești. Dar atunci când prevederile științifice ne vin din partea unui literat, ele sînt mai surprinzătoare, mai impresionante.

În cel de-al optulea an al erei cosmice realizările de seamă ale cosmonauticii ne-au apropiat considerabil de atingerea satelitului nostru natural, Luna. Anul 1965 reprezintă în asaltul Lunii și un centenar: exact acum o sută de ani Jules Verne publica romanul său „De la Pământ la Lună”, în care trei cosmonauți imaginari efectuau

(Continuare în pag. 10)

pentru prima dată traseul Pământ-Lună-Pământ.

TOCMAI SOLUȚIA DATĂ DE JULES VERNE!

Să comparăm prevederile științifice ale literaturii plin de fantezie cu datele acumulate într-un secol de revoluționare progrese tehnico-științifice.

Desigur că se poate reproșa romancierului că una din soluțiile date de el este fundamental greșită, în sensul că proiectilul imaginar se înscrie pe traseul Pământ-Lună fiind lansat de către un uriaș tun, așa-numitul Columbiad. Or, după cum se știe, primul obiect lansat de pe Pământ spre Lună, „Luna-2” (sovietică), ca și cele care i-au urmat au fost propulsate de rachete. De fapt și Jules Verne cunoștea existența rachetelor și importanța lor pentru viitoarele zboruri cosmice. Insuși proiectilul lansat de Columbiad era prevăzut cu rachete, luate inițial la bord pentru a asigura o aselenizare lină. Spre deosebire de Pământ, care are o atmosferă, în jurul Lunii nu se află un strat gazos care să amortizeze căderea unei nave cosmice. Pentru a se evita zdrobirea unei astfel de nave de suprafața Lunii, singura posibilitate tehnică existentă astăzi constă tocmai în utilizarea rachetelor. Adică tocmai soluția dată de Jules Verne! Cu asemenea dispozitive a fost prevăzută și ultima rachetă trimisă de pe Pământ pe Lună, stația automată sovietică „Luna-8”.

De altminteri nu numai la aselenizare, ci și în cursul imaginării lor călătorii cosmonauții vernieni utilizează rachete: acestea sînt puse în funcțiune într-un moment crucial și anume atunci cînd nava lor cosmică ajunge în punctul în care atracția Pământului echilibrează atracția Lunii la întoarcere.

Ideea utilizării rachetelor ca singur mijloc de propulsie într-o călătorie mai îndelungată a navelor cosmice apare în literatura științifică abia mai târziu, datorită savantului rus K. E. Tîolkovski.

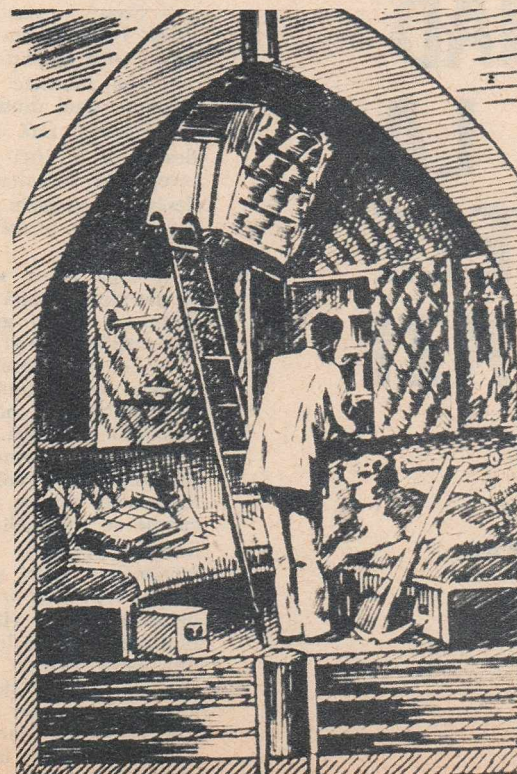
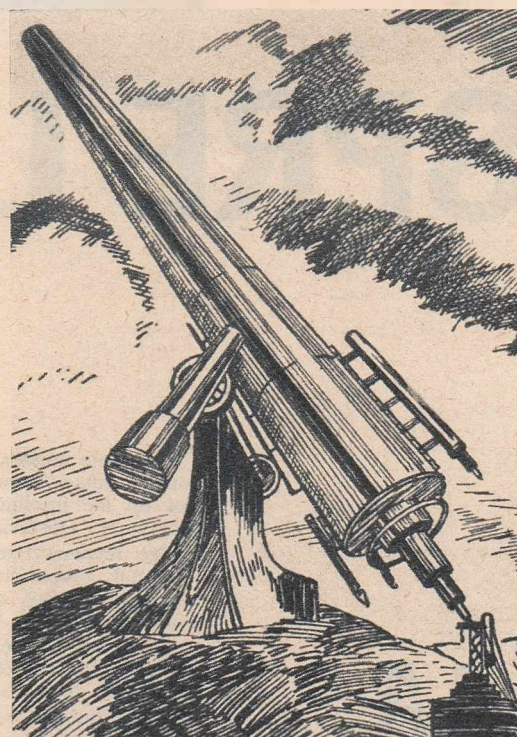
Dar să revenim la Jules Verne.

CHIAR ȘI O SERIE DE DETALII...

sînt anticipate cu exactitate de către scriitorul francez. De exemplu, reîntoarcerea pe Pământ a proiectilului lansat de Columbiad se efectuează astfel încît nava cade în ocean: șocul la contactul cu apa este mult mai mic decît șocul produs la contactul cu solul. De aci cosmonauții sînt recuperați de vase. Exact ca în cazul capsulelor Mercury și Gemini... În ceea ce privește navele spațiale sovietice, ele, după cum se știe, sînt recuperate pe uscat.

Merită relevat faptul că Jules Verne determinase exact atît viteza minimă necesară la lansare, cît și durata călătoriei Pământ-Lună-Pământ. Sînt calcule pe care un astronom le putea efectua acum o sută de ani la fel de bine ca și astăzi, utilizînd aceleași principii ale mecanicii cerești, dar pe care în 1865 puțini oameni de știință le credeau vreodată realizabile.

În rezolvarea problemelor tehnice Jules Verne dă o serie de amănunte interesante și în general corecte. Astfel, pentru menținerea în viață a cosmonauților, la bordul navei exista „un aparat foarte ingenios, funcțio-

nînd automat, care avea sarcina să restituie aerului calitatea datorată de viață și să-l purifice pe deplin. Exact ca în 1965.

Energia pentru iluminatul și încălzitul cabinei se asigura cu ajutorul unor hidrocarburi gazoase introduse la mare presiune într-o butelie. Dacă această soluție nu este utilizată în toate navele cosmice, totuși după cum se știe prea bine, ideea folosirii hidrocarburilor gazoase la mare presiune, în butelie, a intrat în uzul casnic curent. Mai mult înș decât atît, în ultimele încercări ale navelor Gemini s-au utilizat hidrogen și oxigen lichid, care sînt mai întîi immagazinate sub mare presiune și apoi, prin ardere în pila de combustie, generează electricitate necesară iluminatului cabinei.

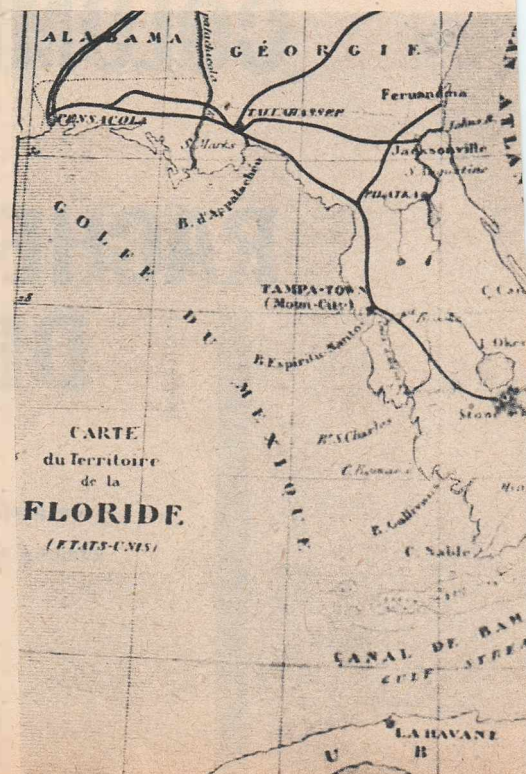
Dimensiunile navei descrise de Jules Verne sînt apropiate de cele ale navelor sovietice și americane de astăzi: în ambele cazuri este vorba de un con avînd diametrul bazei de circa 1,8 m și înălțimea de 4 m.

Scriitorul francez cunoștea faptul că în anumite momente cosmonauții se vor afla în stare de imponderabilitate și știa de asemenea că un corp care iese din interiorul cabinei în zbor o urmărește pe aceasta deplasîndu-se pe aceeași traiectorie.

Să semnalăm încă un lucru interesant. Pentru a urmări evoluția proiectilului lansat de Columbiad, Jules Verne imaginează un telescop uriaș, așezat în Munții Stîncoși, avînd diametrul oglinzii de 5,3 m. Evident, soluția nu corespunde stadiului actual de dezvoltare a științei, dar cifra dată de el pentru dimensiunile oglinzii corespunde cu valoarea diametrului marelui telescop de pe Mount Wilson...

Amintim că Jules Verne cunoștea și pericolul pe care-l prezintă asteroizii pentru cosmonauți.

În fine, încă un detaliu semnificativ: iluminarea cabinei în timpul zborului se realizează cu ajutorul „unor scînteii produse

n vid". Cu ajutorul bobinei Ruhmkorff se producea o lumină artificială aidoma celei de zi. Iată acum, în epoca în care se tatona încă în privința iluminatului cu incandescență care a dominat apoi timp de aproape un secol, geniul științific și literar cultivat în probleme științifice indica soluția modernă adoptată astăzi pe scară atât de largă: iluminarea cu descărcări de înaltă tensiune în gaze rarefiate, grație căreia se obține lumină ca cea de zi.

Ar fi, bineînțeles, greșit să credem că tot ce a afirmat Jules Verne cu privire la Lună e exact. El vorbește de existența unor vulcani pe Lună — problemă discutată și în 1965 — dar în același timp admite existența unor ruine selenare vizibile de la o distanță destul de mare. Dar nici puternicele aparate optice actuale și nici fotografiile realizate de navele cosmice americane „Ranger” și sovietice — „Luna-3” în 1959 și „Sonda-3” în 1965 — nu au pus în evidență „ruine”. E și firesc: Luna nu a putut avea niciodată atmosferă — condiție indispensabilă dezvoltării unei civilizații.

Această trecere rapidă în revistă a câtorva din anticipările științifice din volumul „De la Pământ la Lună” evocă o serie întregă de probleme de ordin general privind previziunea științifică, istoria științei, interrelațiile dintre cunoștințele sistematizate științifice și fantezia creatorului de literatură.

ELICOPTERE TELECOMANDATE

Jules Verne face parte dintre rarii scriitori la care anticipările se traduc în realitate într-un secol de progrese vertiginose ale științei și tehnicii. Pilda sa dovedește că este pe deplin posibil ca un om care nu-și dedică viața științei sau tehnicii să aibă totuși intuiții profunde pri-

vind unele din marile probleme ale acestui domeniu. Aceasta însă nu este rezultatul unor visări abstracte și lipsite de substanță, ci rodul unei informări științifice temeinice. Durata călătoriei Pământ-Lună ca și alte elemente importante ale acestui eveniment nu au fost calculate de scriitorul Jules Verne, ci de matematicianul Jules Verne. El era un om informat asupra tuturor realizărilor științifice ale epocii și în plus poseda finul discernămint care-i permitea să deosebească ceea ce poate realiza cândva tehnica de ceea ce este principal absurd.

Desigur că în unele locuri opera sa ne apare ca avînd o intrigă schematică și o valoare literară redusă. Dar nu este mai puțin adevărat că, în ansamblu, în lucrările lui Jules Verne găsim nu numai fascinante exemple de anticipare științifică, ci și personalitatea unui talentat scriitor.

Ar fi interesant de făcut o dată o analiză exhaustivă a previziunilor sale științifice, a tezelor pe care le pune în discuție. Am constatat astfel, de exemplu, că în volumul „Extraordinarele aventuri ale misiunii Barsac” el face să intervină un fel de elicoptere telecomandate selectiv și la care chiar energia necesară este trimisă de la sol sub forma unor fascicule dirijate de unde electromagnetice. De-abia în anul 1964 s-au realizat experiențe de acest gen cu elicoptere...

Opera lui Jules Verne constituie un interesant exemplu de ceea ce poate da în domeniul literaturii de anticipare științifică un om care, pe lângă o mare dragoste pentru umanitate, are o încredere nețărmurită în progresul nelimitat al civilizației umane, în puterea creatoare a științei.

Ilustrațiile din paginile de față sînt extrase din diferite ediții ale romanului lui Jules Verne „De la Pământ la Lună”.

PISICA

Stă în fotoliu și urmărește cu privirile slabe oscilațiile regulate ale pendulei. Ziarul i-a căzut lângă papuci.

Ca să aducă o mîngiere bătrîneții lor, au luat în gazdă un tînar electrician. Baba îi face de mîncare, îi spală cămășile, îi coase nasturii și are grijă de el să nu răcească. Electricianul are sufletul adînc și e sfios ca o fecioară. Astă-seară a venit la masă cu o invitație primită de la fabrică și a plecat cu baba să vadă un spectacol.

Pendula numără secunde: tic... tac.

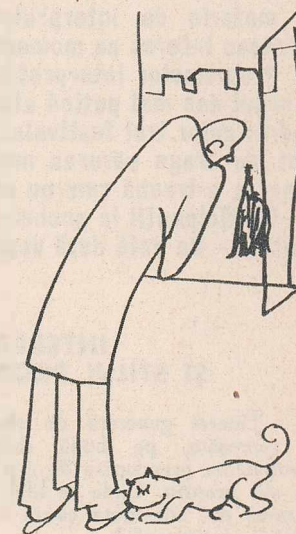
Cineva încearcă la ușă. Bătrînul înfruntă spondiloza, se ridică din fotoliu și deschide. În cameră intră pisica umilită și flămîndă. Nu a mai văzut-o de o lună și jumătate. O credeau strivită sub roțile unui autocamion.

Bătrînul se încurcă în tigăi. Pisica îi mîngîie picioarele reci și slabe cu blana ei fină. Și toarce mîncînd.

Pendula numără secunde.

Bătrînul deschide fereastra. Strada e pustie. De la etajul II luminile orașului au căpătat feeria unui miraj. Aerul nopții e proaspăt. Așteptarea e lungă și grea.

Depart, pe asfalt, se zăresc de la o vreme două umbre. Una e lungă și subțire, cealaltă

scundă și răsucită ca un semn de întrebare.

În liniștea nopții chemarea bătrînului pare nefirească: — Veta!

Umbră scurtă și răsucită încremenește pe asfalt.

— Ce-i, Grigore!? De la etajul II răspunsul cade în noapte:

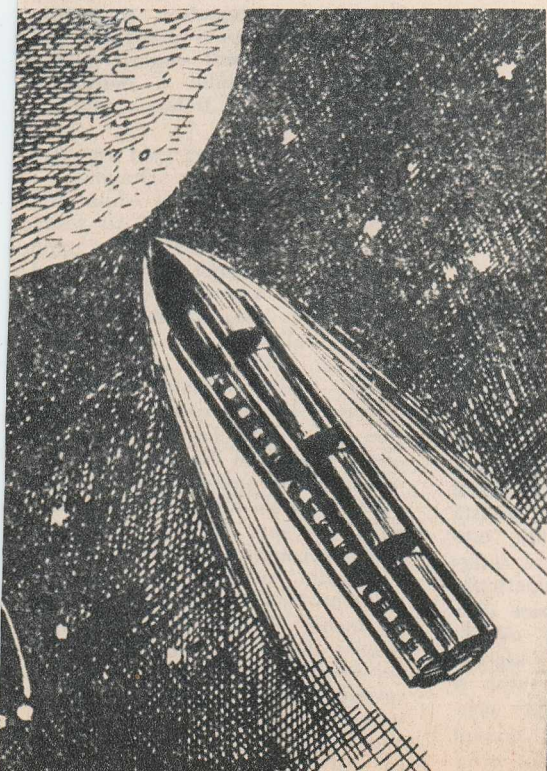
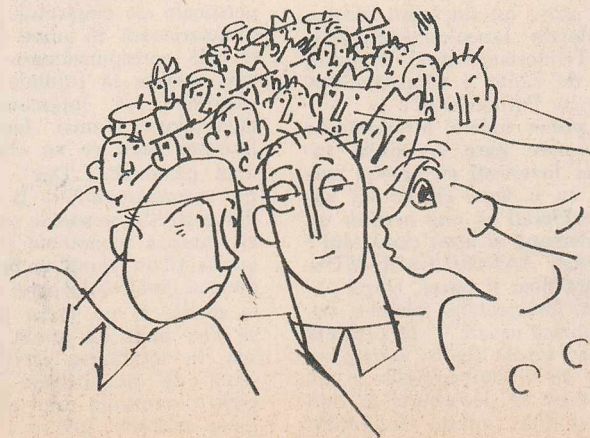
— A venit pisica! Pendula numără secunde: tic... tac.

ROȘCOVANUL

Suporterii ambelor echipe strigau agitați, îndemneau, reproșau, se ridicau în picioare și gesticulau, înmărmureau în fața fazelor dramatice. Roșcovanul de lângă mine mîncea liniștit alune dintr-un cornet și asculta atent, tresărind la exclamațiile mulțimii și frămîntîndu-și uneori mîinile; iar după ce se înscria un gol fata din dreapta lui reconstituia desfășurarea fazei. Fata îi descria amănunțit cele ce văzusem cu

cîteva minute mai înainte și toată povestea asta mă enerva și mă făcea să-i calific pe amîndoi drept ageamii.

După terminarea meciului am văzut că fata îl purta de mîna prin mulțime și așm aflat că înainte de accident jucase pe extrema dreaptă într-o echipă divizionară. Și de atunci aștept prima întîlnire de fotbal ca să iau loc în tribună lângă roșcovan și să-i explic cum se desfășoară jocul.

Am auzit mulți tineri declarând: „Aș dori să devin cântăreț de muzică ușoară“. De altfel, la redacție primim numeroase scrisori ce conțin astfel de mărturisiri, urmate de întrebarea care unora ar putea să le pară naivă dar care, de fapt, este îndreptățită: „Ce trebuie să fac pentru asta?“

Sincer vorbind, astfel de solicitări ne-au pus nu de puține ori în încurcătură: unde l-am putea îndrepta pe cel care doresc cu adevărat să se dedice interpretării muzicii ușoare? La conservator, la o școală populară de artă, la vreo casă de cultură? În momentul de față, doar școlile populare de artă au secții speciale. Și tocmai felul în care sînt educați tinerii interpreți, lăsați cam la voia întâmplării, explică în bună parte greutatea cu care se formează individualități distincte în materie de interpretare, precum și faptul că debuturi ce stîrnesc interes pe moment pălesc după câteva apariții.

Problemelor interpretării, văzute ca un act de creație, li s-a acordat cea mai puțină atenție (chiar și cu prilejul analizelor din cadrul celor trei festivaluri de la Mamaia). Fără îndoială că și de aici se trage părerea multora că a fi cântăreț de muzică ușoară e o treabă cum nu se poate mai simplă.

Participanții la ancheta noastră își spun, în continuare cuvîntul — de astă dată despre interpretare, soliști, educație.

VALENTIN TEODORIAN: Din păcate se încurajează o anumite interpretare pe care eu o numesc „pe deasupra“. Ce înțeleg prin asta? Faptul că în timp ce cîntă interpretii nu au imagini cerebrale, preocupări fiind doar de fabricarea unui timbru vocal tubat, „la modă“, din cale-afară de întunecat (și sînt convinși că nu aceasta este strălucirea vocilor reale). Spusele mele se referă la unele cîntărețe (în special la acelea care vor s-o imite cu orice preț pe Margareta Pîslaru) al căror glas capătă astfel un colorit, să-mi fie iertat, nu prea feminin. O lecție de cînt a dat-o Marcela Rusu care, cu o melancolie firească și simplitate, ne-a desenat piesa plină de calitate componistică a lui Radu Șerban „La un pas de fericire“.

Spuneam că se încurajează interpretarea superficială, pentru că de soarta cîntăreților de muzică ușoară nu se preocupă nimeni în mod constant. Unii se pregătesc pe cont propriu, alții vin din școlile populare de artă, alții activează pe

texte valoroase este foarte greu vorbim de „individualități“. Ori artist, din orice domeniu, își formează personalitatea prin mijlocir unei întregi lumi de idei și sentimente cărora trebuie să le dea viață. Luoz de mulți ani teatru și am observat cum fiecare rol contribuie la împlinirea artistică a actorului. Dar cînd textele spun mereu același și același lucru greu să cerem „interpretare“, „trăire“. Nădăjduim că eforturile căutărilor se vor face simțite atunci vom putea adresa interpretilor o întrebare pe care, eu unul aștept de mult să o pun: cînd și va încumeta unul dintre soliștii noștri să susțină un recital de două ore Ceea ce înseamnă, dacă vreți, un adevărat examen de măiestrie.

„DUPĂ URECHE“ — NUMAI SUCESE EFEMERE!

CONSTANTIN DRĂGHICI, absolvent al Conservatorului „Ciprian

INTERPREȚII ȘI STILUL PROPRIU

— Tinerei generații de cîntăreți îi reproșăm, pe bună dreptate, insuficienta preocupare de a-și făuri un stil propriu. Unde se află după părerea dv. adevărata cauză a plăfonării pretimpurii?

VASILE VESELOVSCHI: Televiziunea a lansat în ultima vreme cîțiva tineri cu real talent. Să nu se supere aceștia dacă am să le spun că, din păcate, ei știu să cînte foarte bine cutare melodie străină ce a reputat succes, dar trec cu destulă neatenție pe lângă creația românească. Cu toate lipsurile acesteia, cred că orice cîntăreț poate găsi pentru repertoriul său două-trei piese originale asupra cărora să se aplece cu atenție. Mi se pare de la sine înțeles faptul că un stil de interpretare propriu, recunoscut de publicul larg, nu se poate întemeia decît pe muzica noastră ușoară. Aș mai adăuga aici necesitatea muncii stăruitoare cu el însuși, acea „sfîntă nemulțumire“. Nu sînt pentru intervenția minuțioasă și permanentă a unui profesor sau regizor în formarea finutei unui cîntăreț. Un interpret de muzică ușoară este un unicat. În cazul lui, lucrurile nu stau ca în domeniul muzicii de operă, să zicem, unde vocile se grupează în jurul aceluiași tip: tenor liric, dramatic etc. Numai cunoașterea posibilităților proprii, cultivarea acestora, alegerea unui repertoriu potrivit sînt chezașia succesului real, de durată. Altfel, să fim sinceri, rezultatul nu poate fi decît o imitație. Iar aici, imitatorii sînt cei care prezintă cel mai puțin interes.

NU NUMAI TALENT

Doi dintre interlocutorii noștri, artiștii Magda Ianculescu-Muscel și Valentin Teodorian, sînt și profesori la secția de canto a Conservatorului „Ciprian Porumbescu“.

— La prima vedere, interpretarea muzicii ușoare pare accesibilă tuturor celor înzestrați cu ureche muzicală și cu o voce cit de cit sonoră. Considerați că este necesar un studiu sistematic al artei cîntecului?

MAGDA IANCULESCU-MUSCEL: Fără doar și poate. După părerea mea, interpretarea pieselor vocale de muzică ușoară — ce prezintă o întindere tonală foarte variată — obligă la un studiu complex și de durată, ce nu se deosebește în linii mari de studiile impuse cîntăreților în general. Timbrul vocal, cel care

MUZICA ? UȘOARĂ !

o problemă grea

(II)

determină în mare măsură personalitatea unui interpret, trebuie să aibă o notă cu totul particulară, care să-l diferențieze de la bun început, să rămînă multă vreme în auzul ascultătorilor. Dar timbrul nu se cultivă la întâmplare, iar mulțumirea de a imita pe unul sau pe altul nu poate decît să te amuze, nu să te încînte. Pe de altă parte, nici gestică ce însoțește — sau trebuie să însoțească — interpretarea unei melodii nu este o problemă de inspirație momentană, pe scenă, ea trebuie gîndită și regizată prin repetiții.

Eu fac distincție între gesturile personale ale cîntărețului, cele care-l caracterizează în orice interpretare, și cele corespunzătoare piesei cîntate, menite să sublinieze intențiile expresive, să întărească înțelesul cuvintelor. Numai împletirea lor făurește ceea ce se cheamă „o tînută personală“. Dar — de ce să n-o recunoaștem? — la un moment dat gesturile personale se șablonizează, creează monotonie și plictiseală, iar mai tîrziu ajung un prilej de parodiare a cîntărețului care nu mai este la modă. E un lucru care trebuie să dea mult de gîndit. Interpretarea, în totalitatea ei, trebuie studiată de nenumărate ori, verificată în prezența unui specialist (regizor, profesor) pentru a dobîndi un conținut de reală trăire artistică.

lîngă vreo formație de amatori așteptînd să fie descoperiți de vreun regizor de la televiziune.

Și dacă sînt descoperiți, ce se întâmplă? Succesul de cîteva luni — și apoi reintrarea în anonimat. Talentul singur nu este de ajuns. Fără cunoștințe artistice, fără un ghidaj competent, problema „stilului“ rămîne o vorbă goală. Cred că o secție specială, în cadrul conservatorului, ar remedia multe neajunsuri.

FĂRĂ CÎNTECE VALOROASE NU PUTEM VORBI DE INDIVIDUALITĂȚI

FORY ETTERLE: Formarea unui stil personal înseamnă, în cele din urmă, dobîndirea unui anumit grad de măiestrie artistică. Dar aceasta nu se poate cîștiga oricum, este legată de cîntecele pe care interpretul și le-a inclus în repertoriu. N-aș vrea să repet cele spuse data trecută, dar mi se pare că în discuțiile noastre cele două aspecte ale muzicii ușoare, conținutul și interpretarea, nu pot fi rupte pentru nimic în lume, pentru simplul motiv că, în realitate, ele sînt strîns condiționate. Fără cîntece, fără

Porumbescu“, și **SERGIU CIOIU**, absolvent al Institutului de teatru și artă cinematografică „I. L. Caragiale“, au răspuns printr-un „da“ categoric întrebării noastre privind necesitatea studiului și îndrumării permanente ce trebuie acordate soliștilor.

— Cîntecul, atunci cînd este bun — spune Constantin Drăghici — este un mic rol asupra căruia trebuie să te apleci pentru a-i sesiza nuanțele, pentru a-i descoperi tonul în stare să transmiță în chip fidel sentimentele conținute de melodie și text. (Nu înseamnă însă că acest ton este absolut unul singur. Personal am interpretat unele cîntece în mai multe variante, uneori am renunțat la o interpretare sau alta, cum s-a întîmplat bunăoară cu „Prea tîrziu“ al lui Radu Șerban, cîntec căruia prima oară îi imprimasem o notă de amărăciune exagerată. Și apoi, ar însemna ca melodiile creatorilor străini, intrate în repertoriul nostru, să devină o simplă reproducere a unui model. Dar să închei această paranteză prea lungă.) Să zicem că interpretul, debutant sau nu, are glas, are și ceva cunoștințe muzicale. Pe scenă trebuie să fie însă actor; cine îl ajută să-și însușească rolul, treabă cu atît mai grea cu cît nu are cunoștințe de arta mișcării scenice?

Regizorul spectacolului sau concertului respectiv? Dar între două spectacole cine se ocupă de educația artistică a solistului care nu a urmat cursuri speciale? Putem formula multe întrebări de acest fel, toate duc către aceeași concluzie: se face simțită nevoia unei forme de învățământ speciale, capabile să pregătească tinerii cântăreți în chip sistematic, pe baza unor cunoștințe muzicale și artistice generale ce trebuie obligatoriu însușite. Poate atunci s-ar înlătura și ideea că muzica ușoară se poate prinde numai „după ureche”, după cum s-ar închide pentru totdeauna porțile prostului-gust ce-și face loc în unele concerte ce primesc prea repede girul de la O.S.T.A. sau din partea unor teatre de estradă din provincie. Selecționarea soliștilor după criterii cu adevărat artistice i-ar scuti pe spectatori de prezența pe

scenele de concert a unor apariții dezagreabile (din toate punctele de vedere) ce și-au construit o gestică fals degajată, zgomotoasă și dezarticulată și care mai degrabă se învecinează cu trivialitatea.

SERGIU CIOIU: Institutul de teatru m-a ajutat să-mi însușesc o serie de legi — atât de variate și complexe — ale mișcării scenice. Cred că cel care tinde să devină un adevărat interpret de muzică ușoară nu-și poate împlini dorința decât străduindu-se să fie și un bun actor. Desigur, nu e de loc obligatoriu să urmezi cursurile unui institut de teatru. Totul e să dobândești arta de a exprima cu mijloace actoricești ceea ce spun cuvintele și melodia. Gesturile mecanice, înțepenite, convenționale ce vor să sublinieze stările sufletești ne-au plictisit de mult. Ideal ar fi să existe în cadrul conserva-

torului o clasă specială care să pregătească viitori soliști. Până atunci însă să facem ceea ce ne stă în putință, să colaborăm pe cât posibil cu regizorii profesioniști, care să nu se mulțumească doar cu stabilirea intrărilor și ieșirilor din scenă, ci „să lucreze” cîntecul cu solistul. Așa cum se întâmplă cu orice spectacol teatral, așa cum își realizează toți actorii rolurile.

SĂ NU IMITĂM, DAR NICI SĂ NU TRĂDĂM

Ultimul punct din discuția organizată de noi a avut în vedere interpretarea unor melodii străine de către cântăreții noștri.

— **Turneele unor oaspeți, radioul, televiziunea. ne fac cunoscute cele mai multe din succesele de pretu-**

tindenii ale genului. Cum vedeți apropierea de o astfel de piesă: refăcînd calea celui care a creat-o (și care, de cele mai multe ori, poate duce la o imitație factice) sau încercînd să-i găsești o altă nuanță, în stare să-i dea naștere unei noi interpretări?

SERGIU CIOIU: De câte ori aud un cîntec străin interpretat la o altă temperatură sufletească decât a celui care l-a lansat, am impresia că-l trădăm pe creatorul respectiv. Vedeți, cînd Gilbert Bécaud cîntă „Et maintenant” îl simt mînios, nu disperat. Sînt convins că el a urît clipa despărțirii. Cîntecul acesta poate fi foarte bine interpretat și cu glasul resemnării. Dar autorul l-a gîndit altfel... De pericolul imitației te salvează numai ținuta proprie, cultivarea timbrului propriu. E drept că nu e ușor să eviți această primejdie. Am fost mîhnit cînd mi s-a spus că-l imit pe Bécaud. Nu asta mi-a fost intenția. Am vrut să învăț de la el arta de a trăi pe scenă, arta de a fi, în răstimpul a trei ore, cînd copil, cînd bărbat cu cute pe frunte.

CONSTANTIN DRĂGHICI: Cred că munca serioasă, făcută cu discernămint, te poate feri atât de pericolul imitației, cît și de cel al denaturării de sensuri. Cînd am început să cînt muzică ușoară, nu mi-am propus să interpretez ca Adriano Celentano sau Hallyday. (E drept, aveam în față un model — dar de cu totul altă natură — și acesta era Armstrong, mai bine zis felul în care el știe să-și dăruiască jazului toate forțele creatoare.)

De ce să n-o spunem? În spatele imitației se ascunde de cele mai multe ori dorința de a realiza neapărat un succes. Este de fapt o dublă înșelăciune: și a celor care ascultă, și a celui care cîntă. Un cîntec, cînd este bun din toate punctele de vedere, are mica lui lume de idei și sentimente; cîteva din acestea sînt mai reliefate, deci oricînd sînt posibile cel puțin două-trei nuanțe în interpretare.

★

Problemele muzicii ușoare, multe și grele, nu pot fi epuizate în paginile a două anchete. Subliniem cîteva din sugestiile interlocutorilor noștri.

● **Stabilirea unor criterii de valoare mai exigente în ceea ce privește acordarea vizei de trecere a unor cîntece, atît în cadrul Uniunii compozitorilor cît și al instituțiilor care le difuzează: radioul, televiziunea, teatrele de estradă, O.S.T.A.**

● **Reluarea activității aceluia cîntăreț al autorilor de texte de muzică ușoară de pe lîngă Uniunea scriitorilor și stimularea colaborării dintre poeți, compozitori și interpreți.**

● **Dezbaterea unor probleme de creație în paginile presei de specialitate.**

● **Crearea unor forme de învățămînt specializat, destinat pregătirii tinerilor interpreți.**

● **Mai multă exigență în acordarea atestatului de solist de muzică ușoară unor cântăreți în ale căror interpretări își fac loc prostul-gust și trivialitatea.**

**Anchetă realizată de
Magda MIHĂILESCU
și Vasile POPA
Fotografle de Elena GHERA**

FĂRĂ GHID LA „SCALA”

de Em. VALERIU

Pe dinafară nu are nimic deosebit menit să rețină atenția trecătorului neavizat. Ce inspirație fericită am avut atunci când n-am apelat la serviciile vreunei agenții: muzeul teatrului era închis, iar în sală nu se poate pătrunde decât la spectacole dacă, bineînțeles, ai avut șansa să găsești un bilet.

O dată în plus sportul mi-a venit în ajutor. Cum anume, am să spun la sfârșit. Deocamdată, să pășim în liniște în acest sanctuar al operei, ignorând faptul că o vom face pe scara de serviciu.

Culoarele înguste și sobre, ca și întreg edificiul de altfel, duc spre scena pe care se repetă chiar în acest moment. Mă strecur pe lângă căsuța Gisellei, privesc cu interes multiplele instalații necesitate de varietatea spectacolelor, ating cu o curiozitate căreia nu i se poate sustrage nimeni impunătoarele coloane ale cîine știe cărui templu roman și constat că ceea ce ochiului i se părușe marmură era de fapt burete de plastic. Ca niște soldați în ținută solemnă, violoncelele stau aliniate în cutiile lor gri pe care sînt scrise doar două cuvinte: „Scala-Milano”. Două cuvinte pe niște cutii cenușii de lemn, care fac însă din niște culise banale un loc aparte.

Încă doi pași, și iată-mă în „Piccola Scala”, nu mai puțin celebrul atelier de costume al teatrului muzical. Simplă cochetărie? Nicidecum, așa cum aveam să mă conving: „Scala” nu înseamnă exclusiv ținta supremă a oricărui cîntăreț sau dirijor de operă. Numele său este sinonim unui nucleu de creație cu multiple ramificații și care a consacrat deopotrivă arhitecți și croitori, machiori și maeștri de balet.

SCENA „SCALEI” ...

Loc încrocat de sugestii, de unde au asaltat nemurirea cei mai mari cîntăreți ai lumii. Toti Dal Monte, Giuletta Simionato, Enrico Caruso, Renata Tebaldi, Aureliano Pertile, Maria Callas, Elisabeth Schwarzkopf, Mario del Monaco, Benjaminsino Gigli sînt numai cîteva din numele care au rămas legate de cel al Scalei. Simt o explicabilă mîndrie: printre cei ale căror voci au răsunat aci s-au numărat și cîteva compatrioți.

Totul a rămas aproape neschimbat de cînd teatrul a fost construit după proiectele arhitectului Giuseppe Piermarini pe locul fostei biserici „Santa Maria alla Scala”.

Gîndul mă duce la primul spectacol al „Scalei”, prezentat în august 1778 — se cînta opera „Europa riconosciuta” de Salieri; la anul 1883, cînd „Scala” a fost primul teatru din lume iluminat electric, și la tragicul 1943 cînd „Scala” este avariată în timpul unui bombardament, pentru ca trei ani mai tîrziu („Scala” a fost cea dintîi clădire de interes public reconstruită în Milano) Arturo Toscanini să dirijeze primul spectacol în sala refăcută.

De-a lungul timpurilor aici au fost prezentate operele celor mai mari compozitori ai genului, de la Cimarosa, Paisiello și Cherubini la Rossini, Donizetti, Verdi, Puccini și Leoncavallo.

Cea mai controversată problemă a construcției teatrului a fost aceea a acusticii sale extraordinare, apăsînd pe rînd pe seama vechii cupole de lemn, a candelaburului uriaș, a deschiderii neobișnuite pe atunci a scenei etc. Deși cupola a ars și a fost făcută din metal, iar candelaburul, admirabil sculptat, distrus de bombardament, este acum înlocuit cu unul din aluminiu (identice însă cu cel vechi), acustica s-a păstrat.

„Secretul” cunoscut astăzi este totuși ascuns privirilor celor care pătrund la „Scala” pe ușa din față... Ca să vi-l explic, o mică digresiune este necesară. Orașul Milano este situat deasupra unor pînze de apă. Cu sute de ani în urmă se circula pe străzile sale cu bărcile, ca la Veneția. Acum, planșeele de beton au acoperit luciul apei, dar prezența acestora se face simțită încă în multe feluri. Unul dintre ele este însăși rezonanța scenei teatrului „Scala”, sub care curge și azi un rîu subteran îndeajuns de capricios pentru a necesita o instalație proprie mai curînd hidrocentralilor decît unei instituții muzicale. Am văzut în spatele scenei pompele ce asigură stabilitatea nivelului apei (care poate urca cu 8 m!) și totodată mi s-a relevat secretul mult controversatei acusticii a „Scalei”.

Vechiul și noul se concurează sub cupola care acoperă cele patru etaje și două balcoane ale teatrului milanez. Tehnica nouă, prezentă acolo mai ales prin stația de echilibrare a nivelului apei subterane, primește o replică vie a timpului trecut în angrenajul ceasului care funcționează neîntrerupt și cu precizie din 1778. Frumusețile zilei își pot admira chipurile în vechile oglinzi venețiene ale cabinelor re-

zervate spectatoarelor (cabine instalate în spatele lojilor și care constituie o altă particularitate a „Scalei”).

Anonimatul învăluie și azi gestul unui om care a dăruit teatrului opt coloane monolit de marmură și oglinzile de cristal de Boemia din foaierea principală. În ele s-a reflectat poate și chipul anonimului donator, strecurat cu modestie printre spectatorii cine știe cîtor seri de demult. Alt omagiu făcut teatrului a venit din partea vechiului gazetar Renato Simoni, care a cedat „Scalei” o bibliotecă de cîteva zeci de mii de volume tratînd exclusiv probleme de teatru.

Un impresionant act de prețuire se face pentru vechii colaboratori ai „Scalei”, cărora le este rezervată fosta lojă regală. Și ea deci loc de confruntare a vechiului cu noul și

— s-o recunoaștem — unul din puținele, în cazul teatrului milanez, unde trecutul trebuie să se încline în fața prezentului...

MUZEUL

Locul unde ziua de azi face cea mai sinceră reverență în fața celei de ieri este muzeul teatrului, instalat pe locul fostei cafenele Cova — vechi club al amicilor „Scalei”, acum alipit construcției teatrului, cu care comunică prin intermediul unor holuri. Aci varietatea exponatelor reconstituie istoria, de loc simplă de altfel, a celui mai valoros teatru de operă.

Cei care au adus aici gingașa „Spinetta di legno dolce”, pe ale cărei clape micul Verdi scrijelise în 1821 notele pentru a nu le greși cumva, cei care au așezat în acest

Fațada „Scalei” din Milano, rămasă neschimbată de peste 150 de ani.

Fiecare turist are o preferință care scapă uneori perspicacității profesionale a ghizilor. Și tocmai obiectivul vizat poate fi expediat în două vorbe, rostite și ele în goana autocarului. În ceea ce mă privește, n-am folosit servicii specializate în turism la Milano, pentru că, printre altele, capitala economică a Italiei însemna pentru mine (greșit, o recunosc) mai întâi metropola mondială a muzicii de operă.

Așadar, iată-mă încercând să cunosc și pe dinăuntru faimoasa „Scala”.

muzeu o șuviță din părul lui Mozart, un autograf al lui Paganini, un portret al lui Gluck, mulajul mâinii lui Chopin, un bust reprezentându-l pe Nijinski, manuscrisele lui Donizetti, machetele lui Alessandro Benois, patru fotografii ale lui Caruso în „Fanciulla del West”, costumul purtat de Tita Ruffo în „Rigoletto”, un pian al lui Liszt, picturi reprezentând printre altele fațada „Scalei” în 1825 (doar oamenii sînt îmbrăcați altfel și trăsurile înlocuiesc automobilele) l-au purtat pe vizitator într-o emoționantă călătorie prin întreaga lume și pe cărările mai tuturor artelor.

...Era ora amiezii. Prin fereastra deschisă ajungea în sălile mute ale muzeului melodia serenadei cu care Mascagni și-a deschis „Cavalleria rusticana”... Și parcă totul începea să capete contur ferm, viață. Nu

mai erau singure amintirile ci, o dată în plus, amestecul acela înfiorat de trecut și prezent, punte spre infinita frumusețe a muzicii.

P.S. Toate aceste gânduri le datorez unui vechi sportiv și amic: Angelino Morimondi, care ne-a vizitat țara în 1938 ca membru al echipei naționale de rugby a Italiei. Statornic în prietenia sa, Morimondi mi-a înlesnit vizitarea „Scalei” și a muzeului său într-o zi în care publicul nu avea acces acolo. Aceasta a fost posibil pentru că Morimondi se bucură la „Scala” de un mare respect. El lucrează de peste 30 de ani ca mașinist al teatrului și — cu excepția altui mașinist angajat doar cu o lună de zile înaintea lui — este cel mai vechi salariat al teatrului.

Îi mulțumesc o dată în plus pe această cale.

Acum câteva săptămîni am plecat la mare. Cum nici un teatru din București nu avea anunțată vreo premieră, m-am gîndit să profit de răgaz și de căldura neașteptată a soarelui întîrziat de toamnă... Dar natura — fiind ea însăși cel mai mare autor — nu ține cu criticii. Abia am coborît din tren, că a și început să ningă cu fulgi mari. M-am așezat ca străbunul Ovidiu pe o piatră, contemplînd valurile înspumate și sorbind aerul sărat al mării. Cînd deodată...

Deodată a apărut lîngă mine o femeie despletită și înlăcrimată.

— Te odihnești! — mi-a spus ea cu reproș. Nu-ți pasă de nimic! Voi, criticii, oh, letargică speță!

M-am simțit obligat să caut o scuză:

— Să vedeți, stagiunea de fapt aproape că nici nu s-a

— Dar de spectatori?
— De spectatori e nevoie...
Ca să plătească biletele.

Categoric, mă aflam în fața unui personaj extrem de interesant. Am întrebat:

— Ce meserie aveți?
— Eu, niciuna.
— Dar soțul dv.?

— Casnic. Adică, vreau să spun, liber-profesionist.

— Cu ce se ocupă?
— Cu amorul.

— Alte preocupări?
— Adulterul.

— După cîte înțeleg, dv., ca și directorii teatrelor respective, considerați că nu există lucruri mai importante pe lume.

— Oh, nu! Am trecut de vîrsta iluziilor — oftă ea. Înțeleg foarte bine că există și lucruri mai importante.

— Care sînt acelea? — am întrebat eu, cuprins, dacă nu de speranță, măcar de o legitimă curiozitate.

Răspunsul a fost prompt:
— Fotbalul și piesele polițiste.

Nu știu dacă discuția era de vină, dar mă înfierbîntasem, fruntea îmi ardea și din valuri mi se părea că scot capul nu monștri marini, ci titluri de piese: „Ulise și coincidențele”, „Întîlnire cu ingerul”, „Cînd vine barza”... De peste tot mă împresurau femei înșelate și soți adulterini, persoane misterioase cu revolve în mîini, detectivi abili care foloseau metode moderne, psihologice. Am încercat să fug; în urma mea a răsunat o împușcătură. Am alergat mai departe, fără să mă uit înapoi... „A doua împușcătură”. De fapt era titlul unei piese polițiste de Robert Thomas. Mi-a trecut fulgerător prin minte: e o „Capcană”... Dar și acesta era tot titlul unei piese polițiste. Simțeam că mă părăsesc puterile. Gloanțele îmi șuierau pe lîngă urechi. Unele dintre ele au trezit cîțiva directori de teatru și m-au trezit și pe mine.

În realitate, țîrîia telefonul. Adormisem cu capul pe birou (citind o piesă, dar nu vă spun care). Din rafturile bibliotecii mă privea Caragiale, mă priveau piesele încă nejuocate ale lui Camil Petrescu, mă priveau Cehov și Ibsen, mă priveau zeci de ochi scrutători, ca dintr-un tablou de Tucelescu.

— Alo! ?
Un prieten mă ruga să-l ajut să-și procure bilete la „Jocul ieilor”.

— Voi, criticii, aveți pile...
(Ce bine-mi pare cînd e nevoie de „pile” ca să obții bilet la o piesă de idei!) Apoi, din nou telefonul. Eram invitat la Teatrul Național din Cluj, la premiera unei lucrări originale, o piesă cu oameni, cu gânduri contemporane — „Nu sînt Turnul Eiffel” de Ecaterina Oproiu. „Săptămîna culturală a Capitalei” mai anunța cîteva premiere interesante (unele au și avut loc între timp).

Atunci mi-am adus aminte că stagiunea începuse totuși.

Patimă oarbă

deschis. Mai o reluare acolo, mai o ședință, mai un proiect modificat, mai o vizionare amînată... Sîntem în vacanță. Dar dumneavoastră, cu ce prilej pe aici?

— Sufăr. Am venit pe-nținsul litoral să văd locurile unde soțul meu iubit m-a înșelat în perioada concediului de vară, zdrobindu-mi inima, deoarece era cuprins de o patimă oarbă.

— Doamnă — i-am spus — am mai auzit expresiile acestea pronunțate cam pe același ton, dar într-o comedie satirică.

— Țsta-i cusurul vostru, al criticilor, sînteți nereceptivi! Mi-a aruncat o privire disprețuitoare și a continuat:

— Știi dumneata cine sînt eu? Știi că sînt eroina unui număr apreciazabil de piese românești și străine, programate în repertoriile teatrelor?

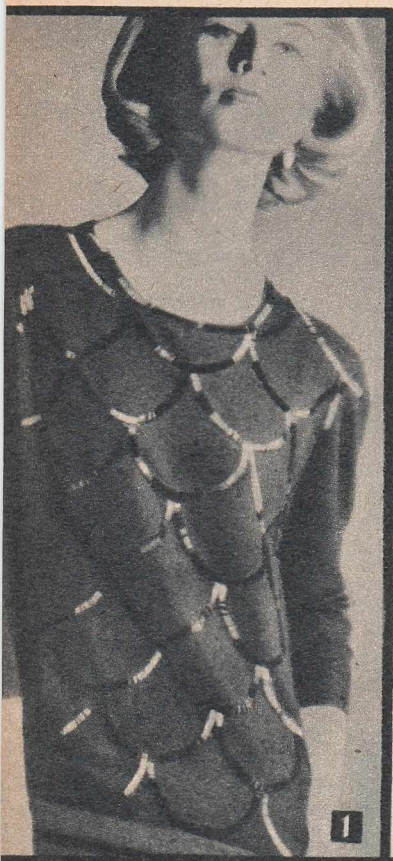
Vai, știam! Dar cum aveam pentru prima oară ocazia să stau de vorbă în tîte-à-tîte cu o asemenea eroină, m-am hotărît să-i iau un scurt interviu:

— Cum se explică preferința deosebită pe care v-o arată unii directori de teatru?

— E simplu: cum apar eu, piesa se joacă singură.

— Nu înțeleg... Cum singură?

— Cîteva poante, o oarecare cantitate de lacrimi, happy-end și spectacolul e gata. Nu e nevoie de multă bătaie de cap. Ce-i drept, sînt unii care cheltuiesc muncă și talent. Dar asta nu intră în socotelile administrative ale teatrului respectiv. Acolo figurează doar următoarea ecuație: melodramă dulceagă = sporirea ușoară a planului de încasări. S-ar părea că nu e nevoie nici măcar de actori, iar de regizori încă și mai puțin.

E TIMPUL SĂ NE GÎNDIM

Cu o nerăbdare ce restitule multora dintre noi gustul anilor tineri am început să pregătim ambianța, decorul, recuzita ce vor asigura Anului nou primirea cuvenită. Sărbătoarea a și început: o dată cu alegerea cadourilor, cu planurile de alcătuire a ținutei vestimentare, cu lansarea invitațiilor. În săptămânile care au rămas pînă la sfîrșitul anului vom încerca să-i ajutăm pe clienții noștri în rezolvarea plăcutelor griji legate de întîmplarea revelionului 1966.

ALEGEȚII

Ecourile despre severitatea geometrică a modei feminine din iarna aceasta au speriat poate. O modă construită riguros, ca un desen tehnic? O modă funcțională, ostilă convenției și grație? De acord. Pentru orele de peste zi, pentru manifestările vieții cotidiene, atât de vizibil marcate de spiritul practic al erei moderne. Dar, se întreabă unii, ce rămîne din farmecul feminin dacă, la ora cînd se aprind luminile, cînd muzica, poezia și dansul concură la crearea unei ambianțe festive, femeia își păstrează un aspect sever, defeminizat?

Îngrijorarea e neîntemeiată. În ținuta festivă, genul „flu“, care a readus anul trecut în actualitate accesoriile cochetăriei feminine de la începutul secolului al XX-lea — volane, pene de struț, podoabe scinteietoare — își mai păstrează drepturile. Moda 1966 a preluat aceste elemente, ferindu-se însă de excese, deoarece tendința vădită a modei actuale este simplitatea cvasigeometrică, chiar dacă toaletele festive se pretează mai greu la acest proces de geometrizare.

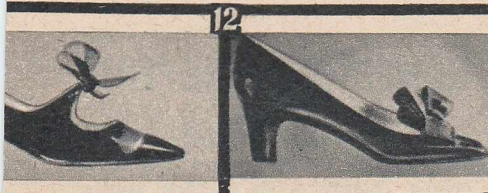
În tot cazul, ca o reacție față de sobrietatea ce domnește în îmbrăcămintea de zi, moda nouă pune la rochiile de seară accentul pe podoabe, care sînt mai somptuoase, mai strălucitoare ca oricînd. Cu-

lorile sînt exuberante, avînd uneori nuanțe irizate de pietre prețioase. Materialele severe de peste zi le răspund seara muselinul, brocardul, dantela, satinul, tutul brodat cu paiete, mărgelile și strasuri, ba chiar și țesăturile imprimate cu desene fosforescente.

Sugestiile de o mare diversitate ale modei feminine 1965-1966 fac — e adevărat — alegerea dificilă. Dar e suficient ca femeia să se cunoască pe ea însăși, să-și analizeze cu luciditate mijloacele și să țină seama de împrejurările în care va sărbători revelionul pentru a găsi modelul care i se potrivește sau amănuntele care vor reactualiza rochia de anul trecut.

SÎNT GAZDĂ!

Așa cum o dictează tradiția, „gazda trebuie să fie cea mai frumoasă“. Dar nu cea mai gătită. Respectul pentru musafiri îi pretinde să acorde cea mai mare atenție aspectului său exterior. Cea mai de preț podoabă a sa rămîne însă amabilitatea. Din motive practice — are doar o seamă de obligații de ordin gospodăresc — ținuta ei s-ar cuveni să fie mai puțin pretențioasă și cît mai neapretată. Dar mai există un motiv, de ordin psihologic: să nu-și eclipseze invitatele printr-o toaletă prea frapantă.

LA REVELION

O ținută care face concurență pomului de iarnă ne expune ridicolului!

La orice vîrstă și indiferent de siluetă costumul în două piese din stofă sau jersu asigură o eleganță sobră și discretă. O garnitură de paiete dispuse în formă de solzi de sirenă (foto 1), strălucirea rafinată a unui jersu negru cu fir argintiu (foto 2), suplețea unui tricou din fibre sintetice (foto 3) dau un caracter sărbătoresc celei mai practice dintre ținute. Fetele tinere, care își ajută mama la îndeplinirea îndatoririlor de gazdă și sînt, poate în mai mare măsură ca dînsa, „responsabile cu buna dispoziție”, își aleg în această împrejurare o ținută lipsită de pretenții și în raport cu vîrsta. Ea poate fi clasică rochiță neagră, înveselită cu un guler alb, nasturi sau o cataramă din strasuri, o fundă sau o broșă fantezie (foto 4) sau confortabila ținută compusă din fustă și o bluză albă, împodobită cu o broderie de perle sau mărgelile (foto 5).

TINERETUL PETRECE

Modelele cele mai interesante ale iernii 1966 par să fi fost special gândite pentru fetele tinere. Ale lor sînt fustele scurte, contrastele vii de culoare, tonurile luminoase, amănuntele pigmentate cu umor,

podoabele insolite, ciorapii dantelați, pieptănăturile geometrice etc.

Numai că aci se poate ușor pierde măsura. Excesul de apret, de podoabe, stilul „vamp” nu se potrivește într-o ambianță tinerească. Ele frînează spontaneitatea, omorîă buna dispoziție. Iar a face concurență pomului de iarnă e de-a dreptul ridicol.

Pentru a dansa bossa-nova, shake sau sirtaki fetele tinere poartă rochii nostime, din mătase, voal sau nailon, imprimate în culori exuberante (foto 6) sau din satin în tonuri puternic contrastante, în stilul geometric inițiat de Courrèges (foto 7).

UN REVELION DE GALĂ

O invitație la o recepție de Anul nou într-un cadru mai solemn sau la un local foarte elegant impune preocupări mai deosebite în ceea ce privește toaleta. Rochia lungă nu e — firește — de rigoare, dar se cuvine ca ținuta să aibă un caracter festiv mai accentuat prin materialul din care e confecționată, prin garnituri, decolteu, bijuterie, accesorii. Și, sub rezerva de a nu fi depășit anumite limite de vîrstă sau siluetă, un revelion elegant permite și un dram de excentricitate. Acum ne putem

acorda modelul pe care ni l-am refuzat de teama unui decolteu prea amplu, podoaba barocă a cărei strălucire distona cu ținutele sobre de peste an, țesătura somptuoasă care pretindea o ambianță „de gală” și o mină de zile mari. Cine are o siluetă desăvîrșită poate apărea într-una din toaletele de mare eleganță din fotografia 8 (dantelă galbenă cu paiete și strasuri — în stînga — și mătase roz cu corsajul brodat cu strasuri — în dreapta). Garniturile de mărgelile, paiete, strasuri și caboșoane (foto 9, 10, 11) sînt foarte la modă și constituie mijlocul de a da prețiozitate, scînteieri de feerie toaletei pentru revelion.

AMĂNUNTUL FESTIV

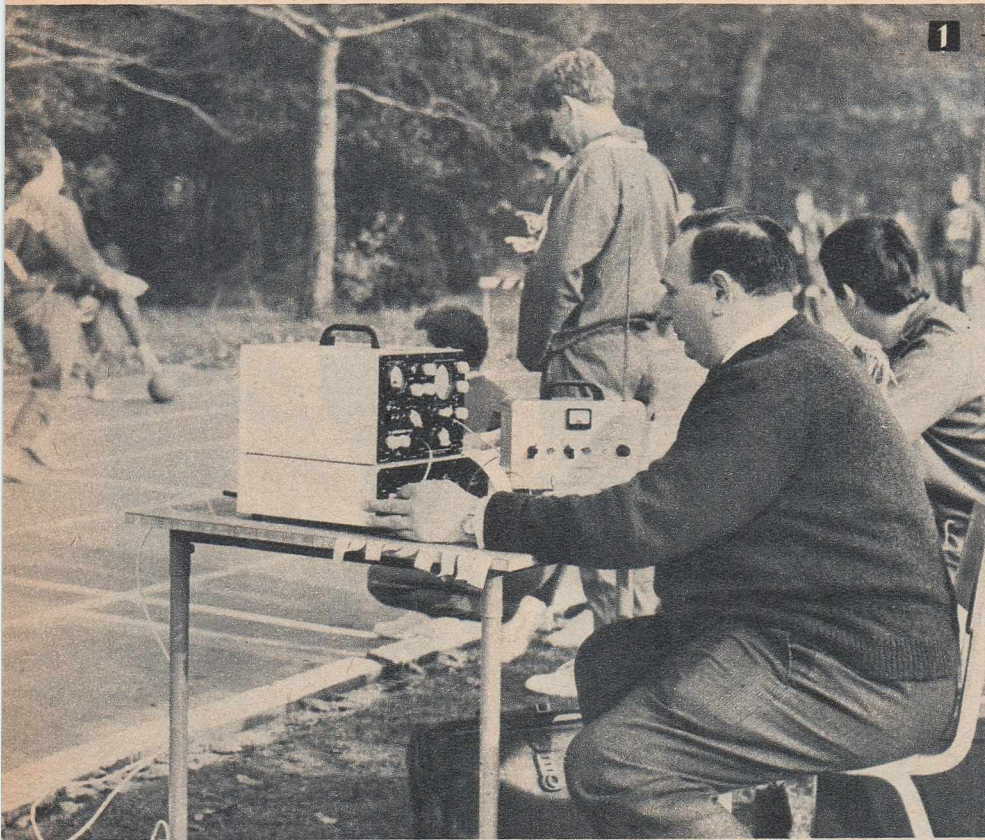
De altfel ținuta festivă nu se consideră desăvîrșită fără accesoriile care îi pun accentul final. Pantofii eleganți de lac negru (foto 12), din lamé, din piele aurie sau argintie, ciorapii fini, eventual cu fir de lures, mănușile fie asortate la culoarea rochiei, fie albe sau negre, o poșetă nu prea mare, din mărgelile, brocard sau lamé completează în mod fericit ansamblul de revelion. Uneori asemenea accesorii pot ridica o ținută mai sobră la rangul de toaletă festivă.

Dar și un mic efort de ingeniozitate poate transforma modestul costum din două piese în ansamblu de revelion sau da o nouă viață rochiei din anul trecut. E nevoie doar de un săculeț cu paiete sau mărgelile și de ceva mai multă îndemnare și răbdare pentru a coase pe corsajul unei rochii un plastron de mărgelile sau pe reverul jachetei riuri de paiete.

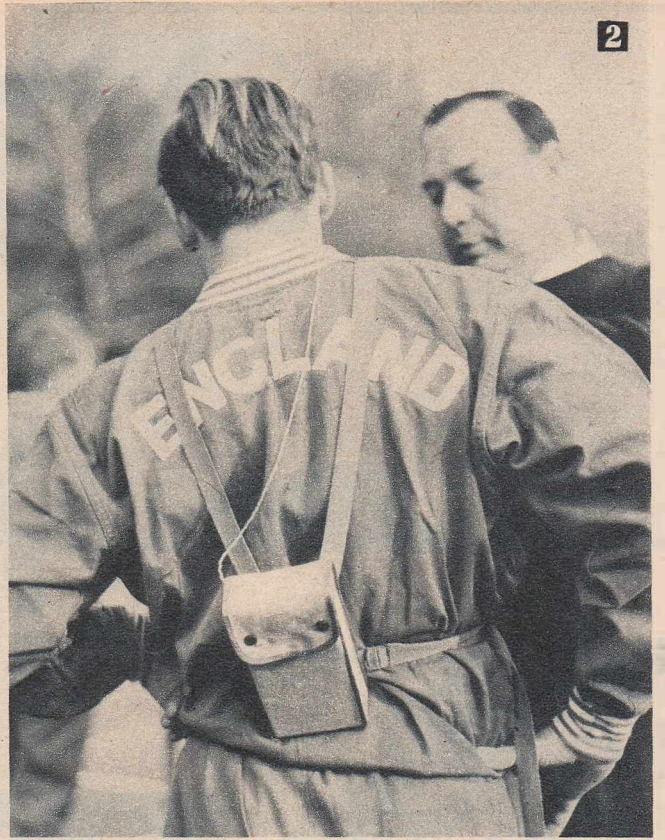
ȘI DUMNEALUI

Prin aspectul său îngrijit pînă la ultimele amănunte — de la pantofii și ciorapii negri pînă la cămașa imaculată, cravata sau papionul de culoare închisă și butonii de manșetă eleganți (foto 13) — bărbatul își exprimă respectul față de efortul partenerii sale de a străluci la luminile pomului de iarnă. În ce privește moda masculină, tendința din anul acesta este de a da siluetei o linie mai zveltă, cu sacoul alungit și talia ajustată. Pantalonii sînt și ei ceva mai lungi. Pentru costumul de seară, alături de negrul solemn se poartă și alte culori închise, în special tonuri profunde de grenă și albastru.

Pagini alcătuite de Ana ROMAN

1

2

Fotbalul modern impune cunoașterea cât mai exactă a posibilităților fizice ale jucătorilor. Nici un antrenor nu-și mai poate permite să aprecieze „după ochi” calitățile fotbalistilor pe care-i are în grijă.

Englezii au inovat în acest domeniu, punând în mișcare avansate mijloace tehnice. Catedra de educație fizică a Colegiului St. Mary din Twickenham a inițiat o serie de teste la care sînt supuși fotbalistii, pentru a cunoaște rezistența lor fizică.

Aparate radiofonice înregistrează impulsurile provenite de la jucătorii care cit sînt supuși acestei examinări joacă purtînd asupra lor un aparat special. Informațiile primite pe această cale, completate cu răspunsurile jucătorului la un amplu chestionar, permit antrenorului să stabilească nu numai forma fotbalistului, ci și postul pentru care este cel mai apt.

În fotografii : profesorul Reginald Mark urmîrind înregistrarea reacțiilor jucătorilor în timpul unui test (foto 1); Roger Figg, centrul atacant al echipei naționale a Angliei, cu transmițătorul radio pe spate, după efectuarea testului (foto 2).

SPORT

SPRE O NOUĂ FORMULĂ DE DISPUTARE A MARILOR COMPETIȚII EUROPENE?

În ultima vreme asistăm la o înmulțire a incidentelor de pe terenurile de fotbal, datorite nemulțumirii publicului provocate de arbitraje sau de meciuri necorespunzătoare. Această problemă preocupă serios forurile fotbalului internațional.

Recent, sir Stanley Rous, președintele F.I.F.A., a făcut

o serie de propuneri de-a dreptul surprinzătoare pentru a se evita incidentele. Astfel, el a sugerat să se reorganizeze marile competiții fotbalistice europene în sensul abandonării actualului sistem de meciuri tur-retur. Potrivit părerii sale, în meciurile din Cupa campionilor europeni, Cupa cupelor și Cupa orașe-

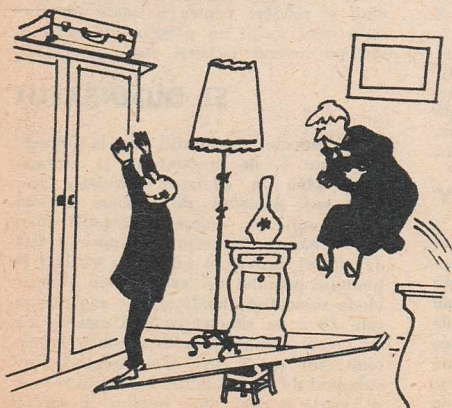
lor țiguri ar urma să se dispute doar un singur joc pentru a se desemna echipa învingătoare. El nu a precizat — însă e lesne de înțeles — că meciul ar da cele mai bune rezultate dacă ar fi organizat pe teren neutru.

„Sistemul celor două meciuri existent în marile competiții

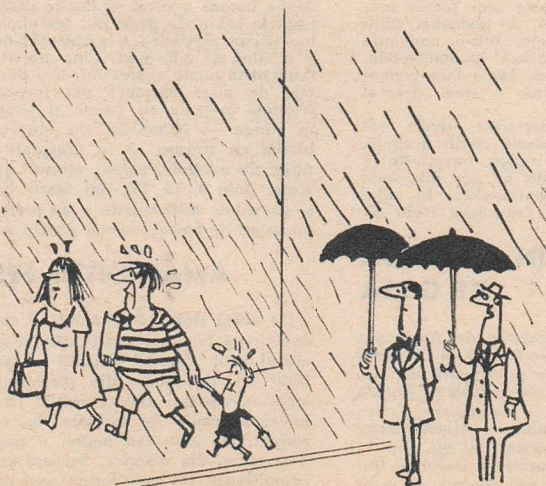
europene, a declarat președintele F.I.F.A., pare a fi ideal pentru a da fiecărei echipe cîte o șansă, dar acest sistem a atras un inconvenient : este vorba de tactica defensivă adoptată de către echipa oaspete, tactică care are un efect deplorabil asupra spectatorilor.”

umor

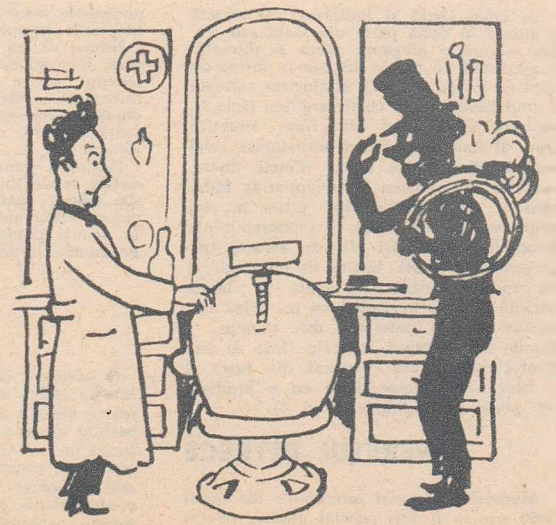
de peste hotare

Fără cuvinte.

— E directorul serviciului meteorologic.

— Spălați-mi capul, vă rog !

10 + una

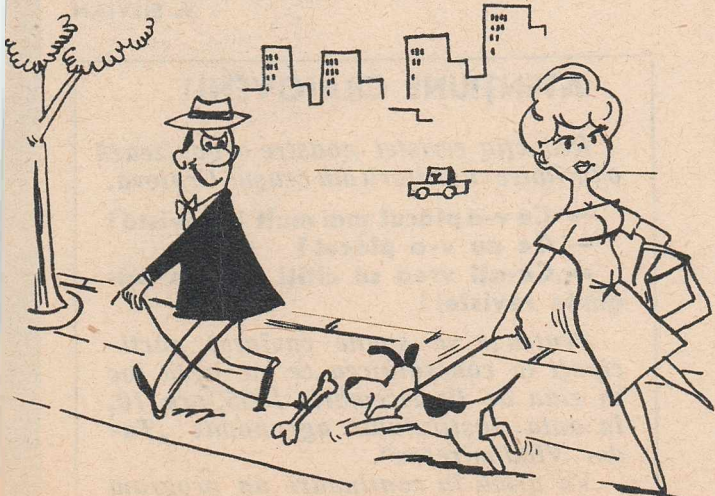
Așadar în Elveția a fost legitimată prima jucătoare de fotbal din lume. Se numește Madeleine Boll și joacă la echipa F. C. Sion. Simțind atracție de la 4 ani pentru acest sport (locuiește lângă un teren de fotbal) și fiind încurajată de părinți, ea a început să joace fotbal alături de prietenii săi. Și tot împreună cu ei s-a înscris în echipa de juniori a lui F. C. Sion. Balonul rotund câștigase duelul cu păpușile. Înaltă (1,66 m), cu o musculatură adecvată a picioarelor, dar păstrându-și feminitatea, Madeleine dedică zilnic fotbalului 3-4 ore de antrenament.

Apariția pe teren a Madeleinei a stârnit senzație și proteste. În fața acestei situații, federația de specialitate și-a declinat răspunderea afirmând că la mijloc nu este decât o regretabilă greșală.

Cine va hotărî în ultimă instanță?

Formal, federația. Dar coechipierii Madeleinei Boll („Mado este un jucător de prim rang!” — spun ei), părinții acesteia și doctorul echipei („echilibru psihic și remarcabilă condiție fizică”) sînt de altă părere. Indiferent însă de rezultat, un precedent a fost creat.

P.S.

Fără cuvinte.

MII DE TRĂSNETE

16
24

ORIZONTAL: 1) Inventatorul paratrăsnetului — Sultan turc, supranumit „Fulgerul”. 2) Fulger la figurat — Fenomene naturale, ca trăsnetul. 3) Întreprindere bucureșteană care ne aprovizionează cu ploaie... la domiciliu — O zi fără nori și fulgere — Asigurările de stat. 4) Unul din „electrozii” descărcătorii electrice naturale — Perioade de timp — A tăia cu coasa — ...voltaic, descărcare electrică care străpunge un izolat. 5) Tel! — Romancier francez din secolul al XIX-lea — Dădea bani cu camătă. 6) Pinză subțire de bumbac — A cerui — Pană — Ser! 7) Sat de munte în Crimeea — Culoarea trăsnetului globular — Distanțat — Judecător în infern (mit.). 8) Ac de ceasornic — Însoțesc, într-o exprimare populară, ploile torențiale cu trăsnete și tunete (sing.). 9) Adrian Dima — Persoane care trăiesc într-o pădure — Dafin. 10) Care primește lumină — Mare poet român, autorul poeziei „Moartea lui Fulger”. 11) Programe pe ore — Prevestire (od.) — Nume feminin spaniol. 12) Fulgeriș din raionul Bacău și Tunari din raionul Snagov — Trăsnete de scurtă durată cu efecte distrugătoare — Bie! 13) Glas de miel — Cit se spune că ține un fulger — Localitate în India. 14) Plapună umplută cu fulgi (pl.) — Piatră care conține aur nativ — Sud, sud-est. 15) Chemare telefonică — Agricultură (abr.) — Pomadă (pl.). 16) Grup de insule în Arhipelagul Aleutine — Industria Optică Română — Fulgerat. 17) Fir — Produsă de albine — Strecurătoare. 18) Cutele! — Frînghie marinărească — Notă muzicală — Din soare! 19) Fizician, colaborator al lui Lomonosov, ucis de un trăsnet globular — Slabi (fig.). 20) Insulă în Pacific — Zar la table — Trăsniți! — Meu! 21) Golf în nordul Africii — Trei într-un basm al lui Creangă — Pinză groasă. 22) A năimi — Nu e mare — Simbolul argintului — ...magnetică, dispozitiv de măsurare a intensității unui trăsnet. 23) Numele inițial dat fenomenului electric numit „focurile lui Elmer” — Trăsnet... descărcare electrică în formă de sferă, fenomen natural foarte rar. 24) Mesaje care se pot transmite și fulger — Obșnuitul acompaniament sonor al fulgerului (pl.).

VERTICAL: 1) Forma liniei imaginare descrise de un trăsnet — Un fulger de oțel — Dispozitiv de apărare împotriva trăsnetelor. 2) A aduna roadele unui ogor — Trăinică — Forma cea mai frecventă a trăsnetelor (pl.). 3) Sacagiu — Sufix — Înfruntă furtunile pe mări și oceane — Arbore fructifer exotic. 4) Din Nebraska! — Fulgerare — Vers — Arbore rășinos (pl.). 5) Cade! — Varietate de struguri — Lele (pl.) — Constantă (abr.) — Pronume posesiv — Miligram. 6) Ușor — Neam — Moli — Recipient de pinză — Zid (od.). 7) Dinșii — Iși impart răspunderea unei tutele — „În calea trăsnetului” de Peter Abrahams — Firidă. 8) E în tren! — Celebru general roman care în „De bello Gallico” menționează că a văzut „focurile lui Elmer” în virful sulitelor soldaților — Ipsos — Apă curgătoare — Arbore fructifer. 9) Străfulgerare — Persoană căreia nu i s-a recunoscut competența — Numele dat unor fenomene electrice numite „focuri” — George Elefterescu. 10) În poezia „Fatma” de G. Coșbuc, „ii fulgeră-n cap ochii și-n mină iataganul” (2 cuv.) — Piesă de Ibsen — Element de compunere însemnând „peste măsură” — Orașel în Spania. 11) La domiciliu — Bou sfînt la vechii egipteni — Neant (od.) — A spus despre Franklin că a smuls tiranilor sceptrul iar zeilor fulgerul. 12) Ion Tomescu — Iviri — Bunic (reg.) — Riu în Africa — Domoli — Începe bubuit! 13) A lucra pămîntul — La busolă — Pasăre care se hrănește cu ghindă, alune etc. — Iviri — Nu e rău. 14) Constructor de case — Dormitoare (reg.) — Nici cai, nici măgari — Drum. 15) Primul zburător (mit.) — Pictor român contemporan — Stăpînul fulgerelor (mit.) — Termen de egalitate în sport — Surprins. 16) Trăsnete în sine — Trăsnire.

1	F	2	R	3	A	4	N	5	E	6	L	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16				
2	R	G	P	E	D	E									E	L	E	C	T	R	I	C	E		
3	C	A	B				S	E	N	I	K	A				A	D	A	S						
4	N	O	R			A	N								C	O	S	I			A	R	C		
5	T	L					I	E							C	A	M	A	T	A	R				
6	A	T																							
7															R	O	S				R	A	R	R	
8																									
9	A	D													P	A	D	C			A	R	I		
10	L	U	M	I	N	A	T								C	O	S	B	U	C					
11	O	R	A	R	E										C	O	B	I			U		Z		
12	S	A	T	E																					
13																									
14	P	I	L	S																			S	S	E
15	L	O																					S		
16	A	T																					O		
17																									
18	T	E																							
19																									
20																									
21																									
22																									
23																									
24	F	E	L	E	G	R	A	M	E																

Dezlegarea jocului „POFTĂ BUNĂ!”, apărut în numărul trecut

ORIZONTAL: 1) VADENI — BUCATARIE. 2) APERITIV — UMORIST. 3) REMETEȚA — GRĂSIME. 4) ATITA — HREAN — P — RI. 5) ÎNE — ANUNT — CAI — N. 6) ETC — UTIL — APA — MOV. 7) R — ARDEIAT — URZICI. 8) ZARZAR — DAFINI — OT. 9) ATE — TIGARI — IDILA. 10) TR — CINA — GRATAR — T. 11) OUA — ASTA — MURATI. 12) SCRIS — TR — TIRI — AE. 13) UED — CARACUDA — CV. 14) P — ATU — OI — RO — FRIG. 15) AS — OZON — AMNARE — E. 16) MACAROANE — RIMEL. 17) PITA — AMAT — OSPATA. 18) ANANASI — REDAT — ET. 19) STRAI — ETICA — ACRI. 20) TIE — TC — OCHIT — ANN. 21) RN — BARABOI — API — A. 22) AARE — ALEA — SCUMP. 23) V — AROMA — TREI — ART. 24) ÎNCETA — LEGUMICOL.

„Doresc să cunosc datele mai importante din viața și cariera doctorului Ioan Piuaru-Molnar, unul dintre primii savanți români în domeniul medicinei”.

Iordan VLAD, Tîrnăveni

Răspunde dr. I. ȚUGUI, medic primar de igienă și sănătate publică.

U.N.E.S.C.O. a recomandat ca în acest an să fie sărbătorite în diferite țări o serie de personalități eminente ale științei și culturii universale; printre acestea se află și doctorul român Ioan Piuaru-Molnar, de la a cărui moarte s-au împlinit recent 150 ani. El a fost primul medic titrat român.

Născut în comuna Sadu, lângă Sibiu, în 1749, dr. Ioan Piuaru-Molnar și-a făcut studiile la Sibiu, Cluj și Viena și s-a specializat în oftalmologie, fiind primul profesor titular al catedrei de oftalmologie înființate la Școala de chirurgie din Cluj.

La începutul carierei sale, dr. Ioan Piuaru-Molnar a fost numit medic la un regiment grăniceresc din Banat, fiind în același timp și învățător, în care calitate a propus o serie de măsuri organizatorice pentru îmbunătățirea învățămîntului în școlile primare românești. Numit în 1777 ca medic oculist în Transilvania, el a acordat asistență medicală de specialitate celor săraci (în special muncitorilor mineri din Apuseni). Mai târziu, în 1782, el a fost numit la Sibiu ca „oculist al principatului Ardealului”, bucurîndu-se de reputație și deschizîndu-i-se astfel calea spre catedra de oculistică de la Cluj; în 1790 s-a făcut propunerea ca să țină la Academia din Cluj cursuri de oftalmologie și să fie considerat ca profesor, iar în 1791 a fost numit la această catedră. Astfel că doctorul Piuaru a fost nu numai un specialist de seamă, dar și un cadru didactic foarte valoros, pregătind în Transilvania o serie de elevi destoinici. El a avut o contribuție importantă și la stabilirea terminologiei medicale românești — a unei terminologii științifice.

Dar savantul român nu s-a rezumat numai la activitatea sa medicală; el a fost și un scriitor, luptător pentru cultura poporului său, spirit enciclopedic de seamă etc., fiind astfel unul dintre cei mai de seamă luminiști ai Transilvaniei și ai Școlii ardelenice de la sfîrșitul secolului al XVIII-lea. Astfel, dr. Ioan Piuaru a tipărit la Viena în 1785 o broșură de popularizare din domeniul agriculturii; tot lui i se datorește publicarea unui dicționar român-german. A tradus și tipărit la Pesta, în 1800, „Istoria universală, adică de obște” a abatelui Millot. Importante sînt și manifestările activității sale legate de începuturile ziaristicii românești, încercînd să editeze în 1789, pentru prima dată în Transilvania, „Foaia română pentru econom”, care n-a apărut din cauza lipsei de mijloace bănești. În 1791 încearcă să scoată o gazetă a românilor ardeleni, lucru pe care nu-l poate, de asemeni, realiza. Tot el a tradus și a tipărit la Pesta în 1798 „Retorica, adică învățătura și întocmirea frumoasei cuvîntări”, iar în colaborare cu Samuil Micu a lăsat în manuscris „Hronologia împăraților turcești”. Din toată această activitate se poate desprinde preocuparea permanentă a dr. Piuaru de a ridica nivelul intelectual al „obștii”, ca și preocuparea de a îmbogăți limba română cu diferite termeni tehnici.

Deși în timpul războaielor lui Horia doctorul Piuaru n-a avut o atitudine destul de fermă, el a fost în general sensibil la suferințele poporului.

Ca autor al unuia din cele dintîi lucrări științifice medicale publicate de un român, cit și pentru activitatea pe care a desfășurat-o ca oculist-chirurg de mare prestigiu, doctorul Piuaru a fost numit pe bună dreptate „tatăl medicinei noastre savante”. Tot el ocupă și un loc de frunte în istoria culturii românești, ca unul dintre strălucii reprezentanți ai intelectualității burgheze din Transilvania: a luptat pentru organizarea unor instituții culturale cu caracter progresist în care scop își propusese să înființeze, împreună cu alți cărturari români, „Societatea filosoficească română”. Tot doctorului Piuaru i se datorește prima publicație științifică medicală: „Sfătuire către studenții în chirurgie” (1793).

„Intr-un volum al lui Edgar Allan Poe am citit o poezie în care apare numele unei stele — o stea, cum se menționează într-o notă de la sfîrșitul cărții, «ce a apărut dintr-o dată pe cer, a atins în câteva zile o strălucire mai mare decît a lui Iupiter, pentru ca apoi să dispară tot atît de brusc». Probabil că nota se referea la supernova descoperită de celebrul astronom danez Tycho Brahe. De aceea aș vrea să cunosc câteva date în legătură cu autorul acestei descoperiri, astronomul danez Tycho Brahe”.

O. TOCACIU
str. Bujor nr. 7, Mediaș

Răspunde ing. FLORIN ZĂGANESCU.

Vestitul astronom danez Tycho Brahe (1546-1601), pe lângă alte numeroase cercetări astronomice, este cunoscut și pentru descoperirea în anul 1572 a unei stele din constelația Casiopeea. El a condus, între anii 1576 și 1597, observatorul astronomic Uraniborg, lângă Copenhaga. Ulterior s-a stabilit la Praga, iar numeroasele sale observații au fost moștenite și valorificate de marele Kepler.

Pare probabil ca E. A. Poe să se fi referit la steaua descoperită de Brahe, deși nu există indicii că aceasta ar fi fost o stea variabilă, ci o supernovă.

„De cînd există orașul Turnu-Măgurele și în ce împrejurări s-a născut?”

Ioan TERBEȘ, pensionar, București

Turnu-Măgurele este un oraș relativ tînr: el va împlini în curînd 130 de ani de existență. În schimb, locurile pe care se află și împrejurările în care a fost întemeiat sînt deosebit de interesante și legate de o perioadă destul de lungă din istoria țării noastre.

Pe vremea romanilor, în apropiere de vărsarea Oltului în Dunăre (la cîtiva kilometri de locul unde se află azi Turnu-Măgurele), a existat o cetate cu un turn mare, denumită Turris. Se apreciază, după cercetări mai moderne, că a fost întemeiată în secolul IV de către împăratul Constantin cel Mare (306-337). Ea a durat pînă în secolul al VII-lea, iar mult mai târziu, în secolul al XIV-lea, a fost refăcută de Mircea cel Bătrîn (1386-1418) pentru ca împreună cu alte cetăți să facă parte din sistemul de apărare la hotarul sudic al Țării Românești.

În timpul ocupației otomane cetatea, împreună cu trei sate din jur, a fost înglobată într-o raia turcească. Aceasta pînă după 1829 cînd, în baza Tratatului de la Adrianopol, raiaua Turnu (cum a fost denumită mai târziu după numele cetății Turris) a fost retrocedată (o dată cu raialele Brăila și Giurgiu) Țării Românești.

Citiva ani mai târziu 150 de negustori din Slatina au cerut domnitorului Alexandru Ghica să înființeze un oraș în sudul

DOCTORUL IOAN PIUARIU- MOLNAR

CITITORII CĂTRE CITITORI

țării, oraș care să aibă și schelă la Dunăre. Ca urmare, în 1836 Adunarea obștească a Țării Românești a hotărît înființarea orașului Turnu — actul de întemeiere cuprinzînd o mențiune care merită a fi amintită: „Orașul trebuie construit după planul celor șapte mari orașe ale lumii”. Numele i-a fost completat ceva mai târziu și cu denumirea Măgurele, întrucît i s-a alăturat și un sat cu acest nume. Locul de întemeiere a orașului a fost ales de „Departamentul din Lăuntru” care i-a pus la dispoziție un teren de 200 000 stînjini pătrați. Primii locuitori au fost negustori și clăcași din satele vecine: un document de pe atunci relevă faptul că în 1839 noul oraș nu avea mai mult de 74 locuitori mutați aici. Orașul a fost construit pe baza unei documentații moderne, cu străzi drepte care pornesc din centrul orașului sub formă de evantai.

Azi Turnu-Măgurele este un oraș în plină dezvoltare. Recent a fost dat parțial în funcțiune marele Combinat de îngrășăminte chimice care constituie unul din importanțele obiective industriale românești. Orașul mai are azi o fabrică de mobilă (a industriei locale), o întreagă rețea a industriei meșteșugărești. Turnu-Măgurele a devenit în același timp un centru cultural pentru o parte din populația din Cimpia Dunării. De asemenea, centru școlar. Aici sînt azi: un liceu cu 1 300 elevi (în 1930 erau circa 300); un grup școlar profesional pentru specializare în petrol-chimie; un centru școlar avicol; o secție pedagogică pe lângă liceu; trei școli generale etc.

Multe din vechile case ale orașului au fost înlocuite cu construcții noi — blocuri moderne care-i dau azi, deocamdată în centru, o înfățișare adecvată dezvoltării lui economice.

Următorii cititori doresc să corespundă: Gh. Lăzaroiu, electrician, com. Rîureni, str. Stolniceni 18, rn. Rm. Vilcea; literatură, ilustrate, cinema; Traian Ionescu, profesor, com. Băbeni, rn. Rm. Vilcea; chimie, botanică, filatelie; Marian Tănase, electrician, Slatina, bl. 16, et. 3 (cartierul Crișan); Elena C. Bucur, com. Băbeni, rn. Rîmnic Vilcea; ilustrate; Emanuel Zabalovici, laborant, Fabrica de beton, I.C.M. Baraj, Valea lui Stan, reg. Argeș; ilustrate; Octavian Fedorciuc, agronom, Odvoș 5, rn. Lipova, reg. Banat; arhitectură, istorie, ilustrate; Rodica Popescu, elevă, Pitești, str. Căpitan Cutău 11; ilustrate; Valentin Badea, inginer, Reșița, căsuța poștală 22; teme diverse, ilustrate; Hari Tuisan, tehnician, Fabrica de șuruburi, Saligny, rn. Medgidia; teme diverse; Mircea Robu, muncitor, Pașcani, str. Gării 157; ilustrate; Mioara Popovici, elevă, Vaslui, str. Racova 24; teme diverse, ilustrate; Ștefan Codruț, impiegat de mișcare, Focșani, str. Odobești 42; sport, ilustrate; Iosif Păcuraru, merceolog, Petroșeni, str. C. Mille 5; literatură, cinema, ilustrate; Diana Mateacu, învățătoare, com. Bîrsa, rn. Gurahonț, reg. Crișana; teme diverse; Gh. Brănescu, învățător, satul Curtuișu Mare, Valea Chioarului, rn. Șomcuta Mare; cinema, ilustrate, sport; Ion Covnoiu, lăcătuș, Craiova, str. Mititelu 50; literatură, cinema, ilustrate; Nelu Fochis, elev, Arad, str. 6 Martie 12, ap. 14; sport, ilustrate; Ion Martofoiu, lăcătuș, orașul Gh. Gheorghiu-Dej, str. Cașin 13, ap. 23; ilustrate; Mimi Indrie, statisticiană, Petroșeni, str. Karl Marx 85; literatură, muzică, ilustrate; Gini Sirbu, elev, Cimpina, str. Lenin 45, bl. A 3, sc. B, ap. 15; ilustrate; Gheorghe Palcanin, laborant, Oțelu Roșu, str. Ștefan cel Mare, bl. 180, et. 1, ap. 16, rn. Caransebeș, reg. Banat; teme diverse, muzică, ilustrate; Rusalin Ciric, elev, Oțelu Roșu, str. Republicii 12, rn. Caransebeș, reg. Banat; teme diverse, ilustrate.

POȘTA NOASTRĂ

Mioara Mirotoiu, Cîmpulung-Moldovenesc. Nu există o facultate de ziaristică, ci numai secții de ziaristică la Facultatea de filozofie, la Facultatea de limbă și literatură română și la Institutul de limbi străine de pe lângă Universitatea București, iar la Institutul de artă teatrală și cinematografică „I. L. Caragiale”, secții de teatrologie și filmologie.

Mitică Găman, Piatra-Neamț. Caricaturile, din păcate, nu merg.

Idelle care le stau la bază sînt nostime și în mare parte inedite — dar calitatea artistică a desenului lasă de dorit. Vă sfătuim să desenați încă mult, dar, mai ales, să studiați mult. La întrebarea pusă vă vom da răspuns într-un număr viitor.

Tudor Ion, Giurgiu. Fotografia trimisă va apărea, poate, în cadrul rubricii „Cititorii fotografiază”.

Marinel Anghel, Checea, reg. Banat. Am reținut propunerea dv. de a reînființa o rubrică de sfaturi pentru fotografiile amatori.

Petrescu Lăcătuș, Macea, rn. Arad. Atît despre istoricul turnului Eiffel cit și despre începuturile televiziunii vom publica materiale speciale.

Liliana Dumitrescu, București. Regizorul Bob Călinescu îi puteți scrie pe adresa Studioului cinematografic „Animafilm”, str. Olteni 45.

Doina Cristescu, Călan. Ca să puteți luera într-un institut, la o catedră sau într-un muzeu de istorie trebuie în primul rînd să vă specializați. Este necesar să terminați liceul (ale cărui cursuri serale ne spuneați că le urmați), să intrați apoi într-o facultate și abia după aceea să lucrați într-o asemenea muncă. Pentru că numai pasiunea pentru istorie este insuficientă: în acest domeniu — ca în oricare domeniu științific — este necesară o pregătire temeinică.

V. SILVIAN

O STEA CARE A STRĂLUCIT PE CER...

CUM S-A NĂSCUT TURNU-MĂGURELE

ATENȚIUNE CRAIOVENI!

Redacția revistei noastre organizează o întîlnire cu cititorii din orașul Craiova.

— Ce v-a plăcut mai mult în revistă?

— Ce nu v-a plăcut?

— Ce-ați vrea să citiți nou în paginile revistei?

Pentru a vă spune cuvîntul participați la consfătuirea ce va avea loc în ziua de 19 decembrie 1965, ora 10, în aula Institutului agronomic „Tudor Vladimirescu”.

Va urma în continuare un program artistic.

ADAM ȘI EVA

Nu este vorba de o reeditare a egendei biblice, nici de o nouă interpretare a ei. Dar pentru că magazinul de confecții destinat bărbaților se cheamă *Adam*, ne-am gândit că n-ar fi fost rău ca cel destinat femeilor să se numească *Eva* și nu simplu *confecții*.

Nașii celor două întreprinderi comerciale dovedesc însă reale cunoștințe de estetică și o justă înțelegere a raportului dintre conținut și formă. La confecțiile destinate femeilor găsești într-adevăr tot ce este nou în materie de modă feminină și nu numai în ceea ce privește calitatea stofelor și a accesoriilor. Pe când la *Adam*... N-am vrea să se înțeleagă că la *Adam* sînt numai frunze de viță, mere și, eventual, cordoane din piele de șarpe. Sîr și aici confecții. Dar distanța dintre cele două magazine se măsoară după criterii cronologice. *Adam* e mai aproape de... *Adam*. Paltoanele sînt grele și cu o croială rigidă. Sacourile și costumele nu țin cont de suplețe, umerii sînt construiți după o geometrie țepăună. Măsurile se opresc la un anumit stas și să te ferească sfîntul dacă natura ți-a adăugat la înălțime cîțiva centimetri în plus față de media oficială.

După fabrică și magazin, spectrul solar s-a redus la două culori. Corect aliniat în rafturi și cuiere, confecțiile îți dau senzația unui cortegiu funerar.

Imagîndu-ne pe stradă o pereche de tineri căsătoriți cu achiziții de la cele două magazine, vom avea senzația că-i despart cel puțin două decenii de concepție vestimentară.

Ea, cu un mantou elegant imitînd blana jaguarului sau cu un pardesiu pepit — el, ca o veche casă de pe Calea Griviței, rămasă de la demolare printre blocurile moderne.

Bineînțeles, discuțiile cu vînzătorii și chiar cu responsabilii nu duc la nici un rezultat. Ce vină au ei? Ce le vine, aceea vînd. Dar fabricile de confecții? Ce spun tovarășii de acolo? De ce nu există o mai mare varietate de forme și tăieturi (de pildă, tăietura raglan), de ce nu sînt paltoane și pardesii mai scurte, cu umeri mai largi, cu cordoane, cu gaică la spate, într-o gamă de culori mai largă?

— Dumneata nu vezi decît ceea ce este urît — mi s-ar putea reproșa.

E adevărat, sînt cravate frumoase la *Adam*. Și pălării, și portofele de piele, și batiste. Am văzut și bretele elegante. Dar poți să umbli pe stradă numai în accesorii? Ar fi, cel puțin, suprarealist.

Propunem să se schimbe titlatura magazinului. Să nu-i mai zică *Adam*. Poate că din cauza asta nu evoluează.

C. N. CONSTANTINIU

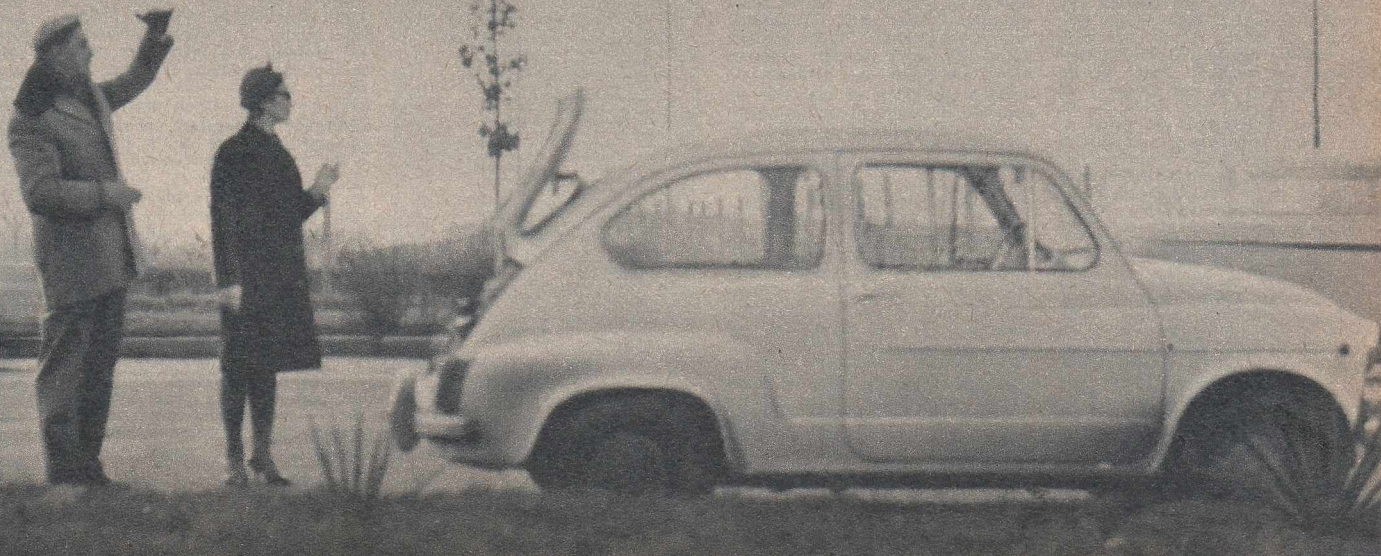
FABRICA DE TRICOTAJE BRAȘOV

produce
tricotaje
din lînă
și fire
sintetice,
modele
diferite
pentru
adulți
și copii

Ați rămas în pană în apropiere de Brașov? Nu desperați!

Cooperativa „Tehnica” din Brașov (str. Lungă 14) vă stă la dispoziție pentru înlăturarea promptă a oricăror defecțiuni tehnice. Aici lucrează maiștrii cu înaltă calificare Constantin Toma și Ștefan Pipoș.

cadran

INTERNATIONAL

CLIENTII MISTERIOȘI

Doă detalii care fac cât o amplă expunere asupra problemei sud-rhodesiene.

Un „om misterios”, client „european independent” (France Presse) a cumpărat 10 000 tone de zahăr din Rhodesia (500 000 lire sterline) care au fost încărcate pe un vas cu destinația Statele Unite cu puțin înainte de a fi anunțată decizia guvernului american de a anula importurile de zahăr din această țară. Ziarul „Sunday Mail” din Salisbury afirmă că afacerea a fost încheiată cu „atît de multă discreție” încît nici măcar Asociația rhodesiană a zahărului nu va putea cunoaște vreodată numele clientului.

Al doilea detaliu: avioanele engleze trimise să apere pe teritoriul Zambiei instalațiile hidro-electrice aflate pe teritoriul Rhodesiei, în apropiere de graniță, sînt de tipul „Javelin” sau, după cum spunea ministrul de externe zambian, „demodate”.

Se pune întrebarea: cîți „oameni misterioși” operează la ora actuală pentru a face ca așa-zisele sancțiuni economice să devină doar o acoperire pentru operația Smith și o scuză pentru cei ce nu vor să se compromită direct în această operație? O înaltă oficialitate engleză scria luni într-un ziar că „sancțiunile vor fi în cele din urmă eficiente și nu trebuie să se dea dovadă de nerăbdare dacă acest lucru cere timp”. Deocamdată nu există nici cel mai mic indiciu că măsurile economice luate ar putea răsturna pe Smith. Dimpotrivă, toate faptele arată că „timpul” acordat lui Smith va constitui doar răgazul necesar reorganizării activității economice a Rhodesiei astfel încît să se facă față, cu ajutorul coaliției „misterioase”, tuturor resurselor economice. Aceasta cu atît mai mult cu cît avioanele Javelin nu aduc pentru regimul de la Salisbury alt mesaj decît că în ce privește intervenția militară a Angliei nu are a se teme de nimic. De altfel, în același articol amintit mai înainte înalta oficialitate engleză dădea asigurări ferme: „Noi am indicat clar o dată și încă o dată că nu vom invada Rhodesia și nu vom intra în conflict armat cu forțele controlate de regimul ilegal al lui Smith”. Bine că cel puțin i se spune „ilegal”! Mai mult, în articol se precizează că, chiar și în cazul întreruperii curentului electric furnizat de hidrocentrala Kariba (care lucrează pentru minele de cupru din Zambia), Anglia va folosi diferite mijloace pentru „a para situația creată fără însă a provoca vărsare de sînge”. Te pomeniști că în loc de avioane moderne se va recurge la transportarea de generatoare electrice care să furnizeze energia necesară minelor de cupru. Ar fi interesant de știut cum va reacționa Smith la astfel de „represalii”.

În lumina acestor fapte este explicabil de ce Organizația Unității Africane a replicat cu atîta vehemență dînd glas hotărîrii statelor membre de a obține răsturnarea lui Smith chiar cu prețul forței și în primul rînd al forței statelor africane.

N. LUPU

MARLON BRANDO ACUZĂ AMERICA

Marlon Brando, unul din cei mai populari și mai bine reținuți actori americani de cinema, a acordat puține interviuri. În mai toate, declarațiile sale au fost denaturate sau neglijate pentru a fi înlocuite cu amănunte picante — cele mai multe inventate — despre viața sa personală. Apare perfect explicabil de ce înainte de a accepta să dea un nou interviu actorul cere asigurări ferme că ceea ce se va tipări va fi exact ceea ce el a spus. Cu această condiție a acordat Marlon Brando și interviul cerut de revista italiană „Tempo” prin trimisă sa specială Doris Cerea. Convoorbirea a avut loc într-o pauză de turnare a unui film unde Brando interpretează rolul unui șerif care rezistă unui magnat texan obișnuit să corupă pe toată lumea...

Spre deosebire de miturile create în jurul său de o presă preocupată mai mult de publicitate și senzational, Marlon Brando apare din acest interviu gînditor, cult, preocupat cu pasiune de anumite probleme și mai ales de cele ale libertății și egalității pentru toți oamenii, fără deosebire de rasă. Se știe că Brando a participat la cîteva din marșurile contra segregăției. Acum, el se gîndește să aducă o contribuție concretă la reabilitarea imaginii indienilor din America. Nici unul din filmele de pînă acum, nici măcar cel al lui John Ford, „Cheyenne Autumn”, nu i-a prezentat pe indieni sub adevărată lor înfățișare, în adevăratele lor coordonate umane și sociale: „Indienii aveau o societate bine organizată, reguli de viață în multe cazuri admirabile. Tot ce am aflat de pe ecrane este că erau bande de sălbatici urlători vinînd scalpuri”.

Ideea de a face un film despre indieni i-a venit lui Brando în urma studierii atente a multor cărți de antropologie și etnogra-

fie. Filmul (la realizarea căruia are intenția să colaboreze cu un foarte bun scenarist) va fi nu o simplă constatare a adevărului istoric despre trecutul strălucit al celor care poplau America înainte de sosirea invadatorilor albi și despre acțiunea de genocid exercitată de atunci împotriva lor. Va fi un act de acuzare la adresa politicii de exterminare practicate fără încetare față de pieile roșii și o vibrantă pledoarie în favoarea drepturilor lor la o viață ome-nească, la egalitate și libertate.

Evocînd „pagini din cele mai rușinoase ale istoriei noastre”, echivalente cu ucidera în masă a zeci și sute de mii de piei roșii, Marlon Brando atrage atenția că din vina americanilor această rasă se află astăzi pe cale de dispariție: „Trebuie să punem în fața americanilor umilința și mizeria indienilor din America. Trebuie să începem prin a ne respecta cuvîntul și obligațiile noastre față de ei”.

Gabriela DOLGU

FURTUL DE LA VATICAN

Celebra bibliotecă a Vaticanului a fost victima unui furt care a produs consternare în întreaga Italie. Hoji rămași deocamdată necunoscuți au sustras din sala Sistino faimosul codice „Canzoniere” al lui Petrarca, în bună parte autograf, și unul din manuscrisele cele mai prețioase din lume, un alt codice cuprinzînd „Rimele” autografe ale lui Torquato Tasso, dublura coroanei Sfîntului Ștefan și o casetă din cristal de rocă ce adăpostea un mesaj pe care președintele Garcia Moreno al Paraguayului îl avea în buzunar în momentul cînd a fost asasinat, la 6 august 1875. Printr-o întîmplare sau poate printr-o „indiscție” remunerată, prețioasele obiecte — cu excepția casetei și a nestematelor, false, de pe dublura coroanei Sfîntului Ștefan — au fost găsite a doua zi abandonate într-o grădină din vecinătatea Vaticanului. Opinia publică italiană a răsuflat ușurată.

Prin îndrăzneala furtului și datorită inestimabilei valori a obiectelor sustrate, specialiștii au asemuit „lovitura” de la Vatican cu furtul „Giocondei” din Luvru. Dar atunci fusese vorba de un „amator”, pe cînd acum autoritățile italiene tind să creadă că hoji au fost numai niște interpuși care au acționat în serviciu comandat. Într-adevăr, ministrul Siviero care se ocupă cu recuperarea operelor de artă italiene ajunse peste hotare a declarat: „Alfel nu s-ar putea explica faptul că, de vreme ce puteau pune mîna pe multe alte capodopere, ei (hoji — n.n.) au ales numai unele dintre ele...”

În ultimul timp se constată, de altfel, o îngrijorătoare recrudescență a furturilor de opere de artă în Italia. Ele sînt atît de numeroase și de asemenea pro-

portii, încît ministrul Siviero și-a însoțit declarația asupra recentului furt cu acest comentariu plin de amărăciune: „Într-o bună dimineată, cînd o să ne trezim, n-o să mai găsim nici cupola catedralei Sfîntului Petru”.

Precizia și siguranța cu care au procedat hojii care au pătruns în biblioteca Vaticanului pot inspira cu adevărat cele mai negre aprehensiuni. Primele cercetări par să arate că ei au trecut printr-o spărtură practică într-un zid pentru a permite pătrunderea unor autocamioane cu materiale de construcție, au așteptat ca sentinelele să se depărteze și au forțat o palisadă care a doua zi a fost totuși găsită la locul ei, după care au intrat în grădinile Vaticanului.

Dar abia de aici încolo a început pentru hojii partea cea mai grea a aventurii. De la așa-numitul Arc al sentinei, pe unde au trecut, pînă la biblioteca Vaticanului se întinde o alee de șase-sapte sute de metri, luminată și controlată zi și noapte de garda Vaticanului. Pentru a evita înfîlmirea cu paznicii, hojii — despre care se crede că au fost cel puțin trei — fie că s-au trîntit la pămînt, fie că s-au ascuns printre plantele decorative ce împînzesc locul, ori de cîte ori au zărit luciul vrumii coif. În felul acesta au izbutit probabil să ajungă la complexul de muzee, unde de asemenea n-au avut nici o clipă de șovăială. Cunoscind perfect topografia acestor locuri, ei s-au cățărât pe zidul care dă de-a dreptul spre sala Sistino, la o înălțime de zece metri de la pămînt. Au forțat un geam (deși nu s-a găsit nici un semn de efracție) și au intrat în sala respectivă, imensă și împodobită cu fresce ale unor artiști din școala romană.

O dată ajunși înăuntru, au dovedit aceeași siguranță în mișcări. Știau că paza — un gardian cu o legătură cu 100 de chei ce pot deschide orice ușă și un pompier — trece o dată la o oră și au acționat în acest timp.

D. H.

EXPLICAȚIILE LUI CHOMBE

Satisfacția cu care Chombe a salutat lovitura de stat a lui Mobutu a fost atît de zgometoasă, încît absența lui de pe lista noului guvern congolez condus de colonelul Mulamba a constituit pentru mulți o reală surpriză.

Deocamdată cauzele acestei omisiuni sînt greu de precizat, ținînd seama de itele înclinate ale intereselor diferite ce se interferează în Congo. În orice caz, ea pare să-l jeneze pe fostul premier, drept care a căutat — și a găsit — prilejul s-o explice public, cu aerul unui om prea puțin afectat.

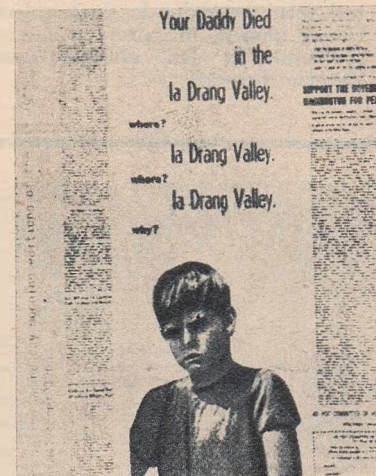
Prilejul i-l-a oferit un interviu acordat corespondentului din Leopoldville al marelui cotidian vestgerman „Die Welt”. După ce a ținut să scoată în evidență bunele sale relații cu Mobutu („Generalul Mobutu m-a vizitat cu puțin înainte de lovitura de stat. Am rămas într-un permanent contact cu el”; „Acum sînt cu el continuu în legătură și îl văd aproape în fiecare zi...”), Chombe a declarat corespondentului: „Nu fac parte din guvern, pentru că ar fi fost foarte neplăcut pentru mine să fiu un ministru al colonelului Mulamba după ce am fost atîta vreme superiorul său. Guvernul — a adăugat el — poate conta însă pe sprijinul meu, chiar dacă nu sînt încîntat de toți membrii săi...”

Rămîne de văzut dacă Chombe a folosit aceste explicații în loc de cunoscuta formulă din fabulă că „strugurii sînt prea acri” sau dacă e vorba doar de o salvare temporară a aparențelor, pînă la revenirea sa pe scenă, hotărîtă încă atunci cînd rivalul său, Kasavubu, a fost înălțat.

A. STANCIU

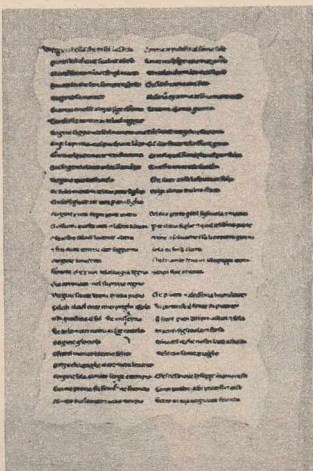
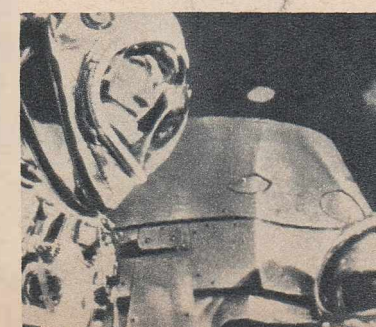

Prezentîndu-se la vot la 5 decembrie, alegătorii francezi au trebuit să introducă în urne unul din cele șase buletine ale candidaților la președinția republicii (fotografia de sus). Rezultatul alegerilor a fost așteptat cu viu interes de opinia publică — locuitorii Parisului (fotografia de jos), ca și al altor orașe franceze, rămînînd pînă noaptea firzui în fața panourilor ce indicau evoluția scrutinului. Dar nici unul dintre candidați n-a obținut majoritatea absolută (51% din voturi) cerută de prevederile constituționale, astfel că la 19 decembrie va avea loc un al doilea tur de scrutin.

Acest manifest a fost elaborat și difuzat de o asociație a foștilor combatanți din S.U.A., asociație ai cărei membri se pronunță pentru pace în Vietnam. „Tatăl a murit la la Drang Valley” (regiune din Vietnamul de sud — n.n.) — scrie cu litere mari în centrul manifestului, deasupra fotografiei unui copil. La întrebarea „Pentru ce?” răspunsul urmează să-l dea conștiința fiecăruia...

Studierea efectului asupra organismului uman al unui zbor prelungit în spațiu și încercarea de realizare a unei înfîlîri între două nave cosmice sînt principalele țeluri urmărite prin lansarea de către NASA a navei cosmice americane „Gemini 7”, care va fi urmată de „Gemini 6”. Fotografia înfățișează echipajul lui „Gemini 7”: cosmonauții Frank Borman (stînga) și James Lovell, care pentru prima oară în timpul zborului cosmic și-a scos costumul de cosmonaut.

Sonetul „Vergine Bella...” cuprins în faimosul codice „Canzoniere” de Petrarca.

ALIANȚE ANACRONICE

Tot mai numeroase sînt în ultima vreme articolele publicate în presa occidentală care ridică problema revizuirii diferitelor pacte și alianțe sau chiar pun sub semnul întrebării însăși necesitatea existenței acestora. Dintre acestea, redăm comentariul cunoscutului ziarist american C. L. Sulzberger apărut în ziarul „New York Times” sub titlul „A sosit vremea să ne revizuiam alianțele”.

„Unii din aliații noștri mai neastîmpărați, printre care Franța și Pakistanul, își exprimă nemulțumirea în legătură cu natura angajamentelor lor mutuale cu S.U.A. Ar fi bine să ne reamintim și noi și ei că alianțele nu sînt permanente, că structura lor nu este statică. Ele slujesc unui scop valabil atîta vreme cît sînt compatibile cu interesele generale ale membrilor lor, interese care se schimbă în permanență într-o

ve dinamică. Evenimentele recente subliniază necesitatea de a ne revizui obligațiile și concepțiile filozofice pe baza cărora a fost creat sistemul nostru de alianțe. O asemenea reexaminare, plină de răbdare, s-ar putea dovedi principala sarcină a politicii noastre externe.

Relațiile internaționale au cunoscut profunde schimbări din momentul creării rețelei noastre extinse de pacte. Pe atunci, S.U.A. emiteau pretenții la o hegemonie militară, politică și economică...

N.A.T.O., principala noastră alianță, trebuie să formeze obiectul unor reforme. Această necesitate a fost doar accentuată prin declarațiile lui De Gaulle care speră să folosească poziția geografică a Franței în vederea grăbirii procesului de transformare a alianței.

În ceea ce privește celelalte două pacte mai importante, S.E.A.T.O. se dovedește a nu fi de vreun folos în Vietnam, iar C.E.N.T.O. a fost mai degrabă o povară în conflictul indo-pakistanez.

S.E.A.T.O. și C.E.N.T.O. datează din perioada pactomaniei introduse de John Foster Dulles și crearea lor a pornit de la premise greșite. Dulles dorea să obțină o alianță anticomunistă a țărilor asiatice, dar în același timp urmărea să obțină, pe plan militar, sprijinul forțelor britanice și franceze. Aceasta a reprezentat o contradicție de nereșolvat. În momentul semnării pactului S.E.A.T.O., francezii erau în curs de retragere din Asia de sud-est, iar scopul principal al Angliei în această regiune este apărarea Malayeziei, stat care nu face parte din S.E.A.T.O.

S.A.T.O. și C.E.N.T.O. nu sînt alianțe valabile. S.E.A.T.O. nu face altceva decît să ofere un pretext inutil pentru colaborarea noastră militară cu Thailanda și operațiile desfășurate în Laos.

Angajamentele noastre militare trebuie așadar să fie reajustate potrivit noilor realități ale vieții politice internaționale. Scopurile spre care se tinde în prezent necesită mai degrabă intensificarea rolului O.N.U. decît să ne bazuim pe pactele regionale din diversele regiuni ale globului”.

AVENTURĂ PALPITANTĂ

Doi cineaști francezi au trăit o aventură puțin obișnuită în Columbia, plecați să turneze un lung-metraj despre jungla neexplorată de pe teritoriul columbian și despre partizanii care luptă împotriva actualului regim. După aceea — cînd au

Fotografiile care demonstrează existența și activitatea partizanilor columbieni s-au dovedit „acte de acuzare” împotriva celor doi zia-riști francezi.

revenir la Bogota — autoritățile columbiene i-au arestat și i-au supus unui interogatoriu îndelungat... Iată ce a declarat Bruno Muel care, împreună cu Jean Pierre Sergeant, a cunoscut jungla, orașele și temnițele columbiene: „Scopul călătoriei noastre a fost de a realiza un film despre jungla columbiană și despre viața luptătorilor care trăiesc acolo. La începutul lunii septembrie am intrat în legătură cu partizanii din regiunea Rio-Chiquito, care ne-au primit într-un mod foarte cordial. Totul a decurs bine pînă în ziua cînd autoritățile columbiene au hotărît nimicirea rebelilor alături de care ne aflam. Încercuira regiunii respective ne-a silit să fugim împreună cu partizanii, iar pădurea foarte deasă ne-a ajutat să scăpăm de urmărire. În încercarea prin care am trecut, partizanii ne-au ajutat frățește și au făcut totul ca să ne încurajeze. După 20 de zile de marș forțat am ieșit din junglă și am ajuns la Bogota, unde ne-am pus sub protecția ambasadei franceze. Cu consimțămîntul nostru, diplomații francezi au comunicat prezența noastră acolo autorităților columbiene, care după ce ne-au supus unui interogatoriu îndelungat ne-au ținut închisi timp de cinci zile. În cele din urmă a fost semnată o sentință de expulzare”.

Cei doi cineaști au cerut la sosirea la Paris să li se restituie pelicula care a înregistrat aspecte deosebit de palpitate din jungla columbiană, dar nu au primit nici un răspuns din partea autorităților de la Bogota.

Z. FLOREA

BUNDESBAHN CONTRA AUTO-VEHICULELOR

Presa vest-germană a calificat recent situația căilor ferate federale drept „foarte proastă”. Ce a determinat oare zărele și revistele să facă o asemenea apreciere? În primul rînd este vorba de deficitul înregistrat de această instituție. Se afirmă că nici măcar salariile feroviarilor nu vor putea fi plătite dacă statul nu va acorda o subvenție de 700 milioane mărci, după ce a mai vărsat deja o contribuție de două miliarde mărci pentru exercițiul actual.

După părerea conducătorilor căilor ferate vest-germane, de această situație sînt vinovate... autovehiculele. Ele atrag zilnic un număr din ce în ce mai mare de persoane și o cantitate mereu crescîndă de mărfuri, în dauna căilor ferate. De aceea, experții financiari au ajuns la concluzia că singura soluție ar fi o serie de mărfuri restrictive impuse transportului auto. Ca atare, s-a propus ridicarea tarifelor pentru transportul de persoane și mărfuri cu mijloace auto și ridicarea taxei asupra hidrocarburilor, ceea ce s-ar traduce printr-o scumpire a prețului benzinei. Măsurile a-

cestea au părut însă insuficiente, de aceea au fost căutate și alte surse de economii, cum ar fi suprimarea liniilor deficitare și a gărilor de mică însemnătate. În același cadru se înscrie și eliminarea „cheltuielilor politice” impuse Bundesbahnului, adică menținerea anumitor linii ferate — considerate ca nerentabile — ca urmare a insistențelor unor miniștri sau deputați marcanți care își au fieful electoral în zona respectivă. Cît privește perspectivele pentru 1986, acestea se anunță și mai sumbre. Într-adevăr, experții prevăd un deficit de 3 miliarde 500 milioane mărci. Bugetul actual al statului federal, avînd deja un deficit de 7 miliarde 500 milioane mărci, este îndoielnic că va putea ajuta în mod eficace Bundesbahnul fără a recurge la impozite.

Gabriele MANTU

„ORAȘUL-GRĂDINĂ” ÎN 1980

Cronicile povestesc că așezarea ar fi fost întemeiată pe malurile Niprului acum peste 1.300 de ani de cnejii Kii, Șcek și Horiv.

Au trecut de atunci secole de zbrucumătat istorie. Iar Kievul, capitala R.S.S. Ucrainene, se numără în prezent printre cele mai mari centre culturale și științifice ale Uniunii Sovietice, fiind totodată unul dintre cele mai frumoase orașe ale țării. I se spune „orașul-grădină”, abundența parcurilor, grădinilor, florilor și copacilor fiind dintre principalele sale caracteristici.

Ediții Kievului îl vor mai tinăr și mai frumos. După cum informează agenția „Novosti”, pînă în anul 1980 milenarul oraș care adăpostește vechi monumente ale arhitecturii ruse, ca biserica Desiatina (datînd din secolul al XI-lea) și cunoscuta mănăstire Lavra Pecerskaia, important focar al culturii feudale ruse (clădită la sfîrșitul aceluiași secol), va fi supus unor importante prefaceri și înnoiri.

Proiectul de reconstrucție a capitalei ucrainene dă o atenție deosebită cartierelor situate în apropierea Niprului. Diferența de nivel dintre malurile fluviului va fi echilibrată prin înălțarea unor blocuri de cîte 9.11 și 16 etaje pe malul său stîng. Pe cel drept, cu mult mai înalt, se află Parcul central de cultură și odihnă și Grădina botanică. Lungimea noilor străzi și bulevarde se va dubla pînă în 1980, ajungînd la un total de 740 kilometri, iar numărul apartamentelor va crește în același răstimp în ritm de 80 pe zi.

Cartierele nou construite la marginea orașului vor fi legate între ele printr-un sistem încelar de linii de transport în comun.

Și, pentru ca fama de oraș-grădină a Kievului să nu se dezmință nici pe viitor, noile cartiere vor fi înconjurare de grădini și parcuri. În contrast cu verdele frunzelor și al ierbiilor, smălțuit de petele de culoare ale florilor, fațadele clădirilor vor fi îmbrăcate în ceramică și mase plastice de culoare albă, sporind senzația de vesel și luminos pe care o va da Kievul întinerit.

STAFII PENTRU RECLAMĂ

Irlanda, în gravă criză de turisți, a făcut apel la forme originale de reclamă. Au fost chemate în ajutor fantomele. Anunțurile publicitare nu lasă nici o îndoială: castele modernizate, stafii de epocă. Hanul din Candlelight promite vizitatorilor apariția unei misterioase doamne în alb în nopțile cu lună. Se precizează chiar itinerarul fantomei, ca să nu existe confuzii.

Concurența însă este mare, așa că un alt hotel de lux din Irlanda, denumit „White Horse”, oferă nu o stafie sau două, ci o întreagă diligență-fantomă. În nopți întunecate, pline de mister, poate fi auzit scîrțitul roților diligenței — pe care, probabil, vizitatorul a uitat la vremea respectivă să le ungă — pentru a putea oferi în felul acesta o fantomă cu acompaniament sonor. În prospect se precizează că diligența a fost atacată în secolul al XVII-lea de bandiți care i-au masacrat pe toți călătorii. Și de atunci, de trei secole, neobosită, fantoma diligenței, plus vizitiu și călătorii, dă tircoale castelului devenit astăzi hotel turistic pentru uzul călătorilor de peste ocean.

Dar s-ar putea ca nici stafiile cu blazon autentificat să nu-i mai atragă pe turiștii de peste ocean — principali clienți ai hotelurilor irlandeze. Aceasta, dat fiind călătorii mereu mai închise în care sînt prezentate în presa americană — pînă și din punct de vedere turistic — realitățile vest-europene. Astfel, cunoscuta revistă „Newsweek” își pune „în gardă” cititorii: în Anglia, vilele sînt demodate și acoperite cu paie, iar restaurantele imposibile. Cît privește atracțiile Londrei, ele și-au pierdut de mult orice fel de interes.

Te pomenești că și fantomele și-au pierdut valoarea!

Dar ca englezii să nu fie jigniiți, Franța, care dacă nu oferă

stafii are „Paris by night”, este prezentată în „Newsweek” în culori și mai închise: o țară căreia trebuie să i se inoculeze tinerețea acum pierdută. Și francezii, precizează ziaristul american, cunoscut îmbătrînirea prematură a țărilor lor, dar refuză s-o recunoască public.

Față de Spania „Newsweek” este mai tandru, dat fiind clima caldă, dar, mai ales, „posibilitatea de a face unele dintre cele mai strălucite afaceri din Europa”. Vacanță, vacanță — dar businessul nu trebuie uitat!

În schimb Italia este tratată de „Newsweek” cu superioritatea celui care oferă chiar lecții de igienă elementară: muștele și-au găsit raiul în Italia. Iar, vai, temperamentul italienilor de-a dreptul îl nervează pe domnul de la „Newsweek”.

Rămîne numai de văzut dacă englezii, francezii sau italienii apreciază asemenea calificative puțin măgulitoare — ca să ne exprimăm eufemistic — venite de peste ocean. Cît privește hotelurile din Irlanda, reclama cu stafii se poate dovedi aducătoare de venituri, probabil, numai în cazul cînd fantomele vor fi adaptate la stilul de viață american și, mai ales, nu vor solicita mulți dolari, cunoscînd hemoragia de monedă a trezoreriei S.U.A. care stă în fapt la baza reportajului din „Newsweek” și a altora asemănătoare.

Sergiu BRAND

BARAJUL DE PE ZAMBEZI

Telegrame transmise de agențiile internaționale de presă au relatat că guvernul Iau Smith a amenințat Zambia că va înceta să-i mai furnizeze energie electrică. E vorba de energia electrică produsă de hidrocentrala sud-rhodesiană Kariba și livrată întreprinderilor producătoare de cupru din Zambia. Sistarea transportului de curent electric ar urma să se producă în cazul adoptării de către Zambia a unor sancțiuni împotriva Rhodesiei de Sud, precum și în cazul altor manifestări de ostilitate față de proclamarea unilaterală a independenței sud-rhodesiene. Astfel a fost readus în actualitate marele baraj de pe fluviul Zambezi a cărui construcție a fost terminată acum doi ani.

Iată condițiile în care a luat naștere acest baraj. Lucrările au început în 1960, într-un loc pe care exploratorul David Livingstone l-a denumit „marele paradis al animalelor și al păsărilor”. Cei mai mulți elefanți, lei, pantere, zebre și antilope și cele mai multe specii de păsări de pe continentul african își aveau, într-adevăr, paradisul lor pe valea fluviului Zambezi. Și mai erau acolo băștinași din tribul Batongas, care se bucurau de cele mai bogate surse de vînat de pe tot continentul negru. Au venit însă inginerii, au delimitat conturul lacului și autoritățile au început tratativele cu băștinașii, care trebuiau mutați pe alte meleaguri. După o jumătate de an de discuții, batongașii au acceptat strămutarea, între cele 24 de condiții puse de ei fiind și recunoașterea pe veci a drepturilor lor de proprietate asupra terenurilor... care urmau a fi acoperite de apele lacului de acumulare. Substratul clauzei: batongașii pot pescui permanent, fără nici o restricție, pe marele lac. După semnarea convenției a început umplerea lacului, care a durat trei ani, timp în care cei 51.000 de batongași au părăsit paradisul și o dată cu ei ceci de mii de animale și de păsări, care s-au văzut silite să-și abandoneze — fără a putea pune condiții — viziniile și cuiburile cuprinse de ape.

I. M.

— MIE ÎMI PLAC GROZAV!

Pentru că gemurile și dulcele-
rile produse de fabrica „Munca”
din Constanța sînt preparate
din fructe proaspete și conțin
calitățile nutritive ale acestora.

Pentru că zahărul adăugat are
o însemnată valoare nutritivă
care se alătură bogatului con-
ținut în vitamine și substanțe
minerale ale fructelor.